

בלבבי

שיחת השבוע

וארה בא בשלח יתרו תרומה

בלבבי משבן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 ישראל | 718.521.5231 USA

בלתי מוגה

ב _____ פרשת וארא

ט _____ פרשת בא

יז _____ פרשת בשלח

כה _____ פרשת יתרו

לב _____ פרשת תרומה

פרשת וארא

פרשת וארא, וגם הקימותי את בריתי איתם, לתת להם את ארץ כנען, דורשת הגמרא בסנהדרין, מכאן לתחיית המתים מן התורה, במה שנאמר לתת להם את ארץ כנען, להם לאברהם יצחק ויעקב כנאמר לעיל בקרא, ולא נאמר לתת לבניהם לתת לזרעו אחריהם, הרי האבות כבר אינם קיימים ?

דורשת הגמרא כמה וכמה דרשות מנין לתחיית המתים מן התורה, ודרשה אחת מפרשה דידן, מכאן לתחיית המתים שעתידי האבות עצמם לקבל את הירושה של ארץ ישראל לתת להם את ארץ כנען להם דייקא,

כמובן שצריך תלמוד להבין מהו השורש שדווקא מכאן, אחד מן הדרשות אבל הדרשה הזו דווקא מכאן דילפינן לתחיית המתים, וביתר שורש הדברים מהו עניינו של תחיית המתים, איפה הגילוי שלו אצלנו דידן ?

הרי כמו שאומרים רבותינו כידוע עד מאוד, מחד אנחנו אומרים במטבע ברכה שנייה בכל יום, נאמן אתה להחיות מתים, זהו התחיית המתים שיהיה לעתיד לבוא, נאמן אתה להחיות מתים, בכתיבת הברכה ברוך אתה ה' מחיה המתים דייקא מחייה מתים גם בהווה,

הגילוי הפשוט של מחייה מתים בהווה הוא עצם כך שבשעה שהאדם שוכב על מיטתו נשמתו יוצאת מגופו אחד משישים שבמוות, ולאחר מכן המחזיר נשמות לפגרים מתים בהווה, זה הגילוי מעין תחיית המתים של הלעתידי, ואם כן יש גילוי של תחיית המתים שלמה לעתיד לבוא נאמן אתה להחיות מתים, יש מעין כך בעלמא דידן גילוי של מחיה מתים במאמרו כבר השתא,

שורש הסוגיית ראשית הבריאה שבו נברא האדם, ויצר את האדם עפר מן האדמה וייפח באפו נשמת חיים, ויהי האדם לנפש חיה לרוח ממללא, כלומר מעיקרה שורש יצירת האדם ויצר את האדם עפר מן האדמה, הרי שהיה מציאות של נס, עפר אתה ואל עפר תשוב, זה מציאות של נס, ויצר את האדם עפר מן האדמה, והגילוי של דבר שנאמר ויפח באפו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה לרוח ממללא כדברי ----- הידועים, זהו שורש של תחיית המתים,

העפר שממנו נברא האדם, הוא עצם בלתי חי הוא דומם שורש כל המצוות כולם עפר אתה ואל עפר תשוב, וכאשר מאותו יצירה שנוצר האדם מן העפר מתקיים בו ויפח באפיו נשמת חיים, זה שורש תחיית המתים מן התורה,

אלא שלאחר מכן נתקלל האדם בחטאו ביום אכלך ממנו מות תמות עפר אתה ואל עפר תשוב, והתחיית המתים עניינו מהדורא בתרא אבל לאותו גילוי של מהדורא קמא שנאמר וייפח באפיו נשמת חיים, ויהי האדם לנפש חיה, זהו השורש של המציאות שקיים תחיית המתים לעתיד לבוא זהו השורש של אותו תחיית המתים של הלעתידי לבוא שהיה בעבר

אבל ביתר שורש, אם כן, הכוח שמתגלה במה שהקב"ה נפח באדם, זה עומק ההגדרה שנקראת תחיית המתים, ובלשון מדויקת יותר, כל מת עניינו סוף של כל דבר הוא נקרא מיתתו של אותו דבר, כי האדם הולך אל בית עולמו מציאות האדם הולך אל בית עולמו כאדם ההולך ממקום למקום עד שמגיע באחרונה למקום שאליו הוא מגיע. זה סופו, מת עניינו סיפא של כל דבר כאן בעולם, זה נקרא המת שבדבר,

אילו היה בקדושה זה היה מגיע למקום של שלמות למקום של תם של תמימות, אבל כאשר אדם הראשון חוטא אז הסוף של כל דבר הופך להיות מציאות של מיתה, כשאדם הראשון נתקלל ביום אכלך ממנו מות תמות, שורש הקללה והפועל של הקללה עפר אתה ואל עפר תשוב, אין כוונת הדבר רק שהאדם נתקלל במיתה, זה הרי כפשוטו ברור, הרי גם הבעלי חיים מתים, גם הצומח נובל, כל זה מחמת התפיסה שכל הבריאה כולה הפכה להיות מציאות של מתים,

האדם שהוא נזר כל הבריאה כולה, האדם שהוא כלל כל הבריאה כולה, שהוא צורת כל הבריאה כולה, כמו שמאריכים רבותינו עד למאוד, אז בשעה שחל על האדם האופן של עפר אתה ואל עפר תשוב, כלשון חז"ל הידוע, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, החזירו הקב"ה על כל אילני גן עדן בשעה שבראו הקב"ה לאדם, החזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: "ראה מעשיי כמה נאים הם, כל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי", כלומר שכשם שחל מציאות מוות על האדם, ביום אכלך ממנו מות תמות, כך חל מציאות של תקלקל ותחריב את עולמי, על כל העולם כולו חל מציאות של מוות,

ומכאן ואילך מתולדה של אותה מציאות של קלקול אדם הראשון, אז כל מציאות הבריאה היא נוטה למקום אחד, הולך אל בית עולמו, הולך למציאות של מוות, זה סופו של כל דבר, זהו הסייף והספר, זה סייף מלשון דבר שהוא סוף, הכל הופך להיות מציאות שכל מציאות הבריאה כולה יש לה מציאות של סוף, והסוף שלה הוא מציאות המוות ביום אכלך ממנו מות תמות, זה תפיסת הבריאה.

וכשזה מתגלה אצל האדם אז כמובן, יש את הקומה בנפש האדם של מוות כפשוטו, ימי חיינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה, ואז כי החיים יודעים שימותו, זהו סוף וקץ לכל חי,

יש את המעין של המיתה שהוזכר, אחד משישים שינה, אבל בפנים עמוקות יותר בקומת נפשו של האדם, כל דבר ודבר שהאדם נפגש עמו והוא לא רואה כיצד אפשר להמשיך את אותו דבר מכאן ואילך זה כוח המוות שנמצא בעולם,

מוות כמו שנתבאר לא חל רק בסוף ימי חיי האדם על האדם בפרט, אלא המוות שחל בו העולם, הוא בעצם מקיף את כל העולם כולו מקיף את כל העולם כולו, תפיסה של מוות ירדה למציאות של עולם, ואין לך דבר בבריאה, אין לך דבר בבריאה שלא חל בו תפיסת המיתה מאז החטא הקל, והתפיסת המיתה שחלה על כל דבר היא מביאה את הדבר לידי גילוי כזה שצורתו, שמהותו, שגדרו הוא באופן כזה, שמה שנראה לנגד הרואהו שהדבר מגיע לקיצו, הוא מגיע לגבולו, הוא מגיע לתכליתו, שאין לאיפה להמשיך,

וכשזה מצטייר בצורת כוחות נפשו של האדם, אחד מהכוחות הרי שמביאים את האדם לידי מציאות של הגבלה, הוא הנקרא בלשון רבותינו, כוח הייאוש, ייאוש, הגדרתו, אדם מתייאש מדבר כלומר הוא מעמיד את הדבר באופן כזה שהגיע קץ לאותו דבר,

דוגמא פשוטה הרי של הסוגייה בבבא מציעא, באלו מציאות שם עיקר דיני הייאוש, שהגמרא מגדירה את גידרתו של ייאוש, ויי לי לחסרון כיס ויי לי לחסרון כיס זה הגדרה של ייאוש, ובלשון ברורה, כאשר היה לאדם ממון, אז עם הממון הזה הוא יכל לקנות לאחר מכן למכור ולאחר מכן עוד פעם לקנות ועוד פעם למכור, וכסדר הוא יכל לעשות באופן כזה שהוא מוסיף והולך בממונו, כי הוא הנותן לך חייל, כמו שאומר התרגום, עצה למיקני נכסין, אז בכוח האדם כשיש לו ממון, הוא יכול להתפשט עם זה עוד ועוד ועוד, זה סדר בריאתו של עולם.

אבל כאשר הממון הזה נאבד לאדם, אז הדבר בעצם נעצר כאן, ואין לו מציאות של המשך, זה עומק הגדרה הנקראת, ויי לי לחסרון כיס, זה לא רק חסרון כיס של אותו ממון שאבד, זה ברור שזה אותו ממון אבד זה חסרון כיס, אבל למה זה נקרא חסרון כיס, זה לכאורה חסרון של אותו ממון עצמו שאבד לו, מדוע זה מוגדר חסרון כיס? כי הממון הזה יכול להרחיב את כיסו לעוד ועוד ועוד, זה ויי לי לחסרון כיס, זה לא רק ייאוש מעצם הממון עצמו שנאבד לאדם, אלא זה ייאוש מהממון עצמו אבל זה ייאוש ממה שהממון חובק בתוכו את כל האפשרויות שיכל להיות מוסיף והולך מתוך אותו ממון.

ואם כן העומק של ההגדרה בכוחות נפשו של האדם, מהו צורת הדבר שנקרא ייאוש, ייאוש עניינו שהאדם נראה לו שהדבר הגיע לקיצו, שהדבר הגיע לתכליתו, שאין לו מציאות של המשך, זה יכול להיות בממון, זה יכול להיות בפועל האדם, ובשאר כלל כל כוחות האדם, אבל יסודו של ייאוש הוא ייאוש מלשון של אש, כאש המכלה כאש הלוקחת דבר שיכל להיות לו המשך של קיום, הוא יכל להמשיך להתקיים, אבל כאשר כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל הגדיש או הקמה אז נעשה כאן מציאות שהדבר כאן מגיע לידי קיצו לידי גבולו, אין לו מציאות של המשך,

אם הקודם לכן היה לו מציאות של המשך נקודה של י' יש לו המשכה של מוב ו' על זה חל מציאות שנקרא ייאוש, האש מכלה את זה, מצמצמת את אותו דבר, כוח הייאוש במעמקי נפשו של האדם, הוא ההתגלות שהדבר נעשה לו מציאות של קץ מציאות של גבול, מציאות שאין קו, המשך לאותו מציאות של דבר.

האש המכלה בנפשו של האדם מביאה את הדבר לידי כך שהוא הופך להיות עפר אפר כמובן יותר בדקות, אבל היא מעמידה את הדבר שקרובים להדדי אפר ועפר, ואנוכי עפר ואפר, מה שהיה יכול לצמוח לעלות ולהתעלות, האש הופכת אותו לאפר ומצרפת אותו לעפר, זה נקרא כוח הייאוש בנפשו של האדם,

הייאוש שנמצא בעולם הוא המדרגה שהוזכר בהתחלה שעליה נאמר במעמקים, כי ביום אכלך ממנו מות תמות, המות תמות מעמיד את הדבר באופן כזה שמביא אותו לידי קומת ייאוש, מות תמות הכללי של נפשו של האדם, והמוות הפרטי של כל דבר, שכאשר האדם מתייאש מהדבר, אז חל בו התפיסה הנקראת מוות על אותו דבר בפרט, כמו שנתחדד,

אבל המעמקים הפנימיים, איפה השורש של ביטול הייאוש?

יש גוף ויש מציאות של נשמה, כמו שהוזכר בהתחלה מצד גופו של האדם, מצד שורש יצירת הגוף, אז הגוף הוא באמת מציאות של מוות, וייצר את האדם עפר מן האדמה, אז מציאותו של גופו של אדם, אליבא דאמת, באמת מציאות של ייאוש, אבל כשנאמר בלשון הפסוק: וייפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה כלומר נאמר כאן הייסוד, שעל אף שהאדם מורכב מעפר מן האדמה, הוא מורכב מכוח שיש לו קץ ויש לו גבול, הוא מורכב מאותו כוח שמוליד את תפיסת הייאוש שהדבר לא יכול להמשיך, עפר אתה ואל עפר תשוב,

אבל כשנאמר בקרא, שכך היה צורת יצירתו של אדם מתחילתו, וייפח באפיו נשמת חיים, הרי שנתחדש כאן שאפילו אם מצד מציאות הגוף יש מציאות של גבול וקץ לאותו דבר, אבל הנשמה שנמצאת בתוך האדם, בוקעת את המציאות של עפר ונותנת לדבר להמשיך הלאה

זה לא נאמר כאן יסוד שנכנסה נשמה וייפח באפיו נשמת חיים, אז נכנס כוח רוחני לתוך מציאות של הגוף, ולכן הגוף עכשיו פועל, ההגדרה היא הרבה יותר שונה, והיא נפקא מינה עצומה לכלל כל עבודת האדם,

נאמר כאן שאיפה שיש מציאות של עפר איפה שיש מציאות של מוות, איפה שיש מציאות של ייאוש, כשמצטרף לזה הרוח חיים, הנשמת חיים, אז היא בוקעת וממשיכה הלאה לכל דבר ודבר, ולפי כך כשמובן יסוד צורת יצירת האדם כמו שנתבאר השתא, אז כמו שזה נאמר על כלל כל מציאות העפר שהוא מציאות של מוות, כך זה נאמר על הפרטות של תולדות אותו שורש כלל המוות שהוא מהעפר, שהם כוחות הגבול שהאדם נפגש איתם בימי חייו של האדם,

כשהאדם נפגש וכל אחד מאיתנו נפגש, מי יותר מי פחות, תלוי במסבב כל הסיבות והמקרים שהוא מסובב לו, ותלוי בתכונות הנפש של האדם, אבל כל אדם נפגש עם מצבים בהאי עלמא שבהם נראה לו שכאן נמצא כאן היה, מהנקודה הזו אי אפשר לזוז, אולי הוא יכול לחשוב שהוא יכול לזוז בנקודות אחרות, מי שיש לו חס ושלוש ייאוש כללי, סופו שלא יכול לנוע בשום דבר, חס ושלוש כוח מכלה נורא של כל נפשו,

אבל אצל כל אדם ואדם, אצל כל אדם ואדם בחלקים מסוימים בגדרים מסוימים בשטח מסוים בנפשו, נראה לו שלאותו שטח שהוא הגיע, זה השטח האחרון שהוא יכול להתקדם, ונראה לו שמכאן ואילך אם הוא כן רוצה להיות באופן של ילכו מחיל אל חיל, יש לו עוד חלקים אחרים שהוא יכול להתקדם, יש מי שחושב שהוא לא יכול להתקדם בעניין מסוים, חושב שהגיע לשלמות, אז הוא בעל דמיון של גאווה, יש מי שחושב שהוא לא יכול להתקדם מאותו נקודה, מפני שהנקודה הגיעה לקיצה שהוא לא רואה בשום פנים ואופן איך אפשר להתקדם מאותו דבר,

על זה בא מטבע לשון הגמרא הידועים, קידושין ועוד, בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו, מתחדש עליו ומבקש המיתו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, עומק הדבר, יצרו של אדם מתגבר עליו,

מכוח מה היצר יכול להתגבר על האדם? האדם מורכב מגוף ומורכב מנשמה, מצד גוף מול מציאות של היצר הרע, מי יותר חזק? יצר הרע הוא מלאך, יש את היצר הרע הטבעי יש את היצר הרע שהוא מלאך, כמו שהאריך רבי ישראל כידוע, היצר הרע הוא כוח חזק מכוחות גופו של האדם, אם הוא מלאך הוא בוודאי יותר חזק, אבל גם אם הוא חלק מטבע הגוף, הוא יותר חזק מכללות כוח הגוף, כי רובו רע, ולכן האדם נשלט על ידו,

אדם מצד גופו שנמצא כאן בעולם החומר בעולם המעשה, הוא מוגדר להדיא בלשון רבותינו, רובו רע, מיעוטו טוב, ולפי כך אזלין בתר רובא ומבקש המיתו ואינו יכול לו, זה הגדרה מצד כוחות גופו של האדם, אבל אלמלא הקב"ה עוזרו,

יש כמה פנים איך הקב"ה עוזרו, כמובן שיש פנים שזה בא באופן של אמונה, יש פנים שזה בא באופן של תפילה, ופנים אחד לסוגי דיין השתא, אלמלא הקב"ה עוזרו, מאיפה הוא עוזרו? מויפח באפיו נשמת חיים בכל יום ויום, כי מצד הארתה של הנשמה, היא תקיפה וחזקה, באין ערוך מכוחו של היצר הרע, אפילו אם הוא מלאך,

נשמתם של ישראל כמו שאומרים רבותינו, המלאכים נקראים חוצה, בלשון הפסוק, אראלם צעקו חוצה, אלו הם המלאכים, וקל וחומר המלך המוות שכולו חוץ, ולעומת כך נשמתם של ישראל, הם פנים, והם לפני ולפנים, הם מקום הפנימיות של כל הבריאה כולה, חבוקה ודבוקה בך, בו יתברך שמו,

ובמעמקים של הכוחות של הנפש הוא, שכל פעם שאדם נפגש עם אותם מקומות שנראה לו שכאן נקודת הגבול שבדבר, נראה לו שכאן נקודת הסוף שבדבר, נראה לו שכאן נקודת המיצר שבדבר, על זה בא ויוסף הורד מצריימה יש מציאות של תוספת למקום המיצר, אבל מכוח מה הוא התוספת במקום המיצר

ראשית הוא צריך להכיר שהסיבה שנראה לו, ובדקות הסיבה שנדמה לו שכאן נקודת הגבול, שכאן נקודת הסוף, שמכאן ואילך לא רואים איך ממשיכים הלאה, זה המבט שנקלט אצלו, מכוח כך שנתקיים בו וייצר את האדם עפר מן האדמה,

המבט הזה מגיע מכוחות הגוף, מכוח העפר שנמצא בקרבו, והכוח הזה של העפר שנמצא בקרבו הוא מביט ונראה לו שכאן הגבול כאן הסוף של אותו דבר,

אבל כאשר האדם מודע מהיכן מגיע אותו מבט שהוא רואה, והוא מכיר ויודע שזה רק צד אחד של עומק כוח יצירתו, והרי כמו שנאמר להדיא יש את השורש בדברי חז"ל, מה שנאמר להדיא בגדרי דינים שאסור לו לדיין לשמוע צד אחד של בעל דין לפניו, אם הבעל דין השני אינו נמצא לפניו, על זה אומרים חז"ל להדיא, שאסור לאדם לשמוע ליצר הרע לפני שהוא שומע את היצר טוב, כמו בעל דין, לעולם יראה אדם את עצמו כאילו הוא דיין, וחרב נמצאת בין ירכותיו,

אבל האדם מוגדר אם כן בלשון חז"ל כמדרגה של דיין, ולכן אומרים חז"ל להדיא שאסור לו לאדם לשמוע את היצר הרע אם הוא לא שומע גם את היצר טוב, כי זה איסור של גברי דינים, ובלשון דידן השתא, שזה עומק דברי חז"ל עצמם, כאשר האדם יש לו התעוררות של כוח של גבול בנפש, הוא צריך להכיר שהבת קול שהוא שומע,

הקול שהוא שומע, המבט שהוא רואה, זה לא המבט היחיד שיש לו בתוכו, זה מבט אחד מצד אחד בלבד, שמגיע מכוחות הגוף של עפר אתה ואל עפר תשוב, שמעמיד לו שזה הסוף של כל דבר.

ויתר על כן, אבל הוא צריך להביט כסדר באופן כזה, שהוא רואה גם לעולם את הצד השני של הדבר, לעולם גם את הצד השני של הטוב,

ובמעמקי הכוחות זה יסוד גדול עד למאוד, כל פעם ופעם שיש לאדם מבט של קץ, מבט של סוף, מבט של גבול לאותו דבר הוא חייב להביט ולראות איפה גם הצד השני של המטבע של אותו טוב, בהרחבה יותר זה נאמר על כלל כל כוחות היצר שבאדם, שלעולם האדם צריך לראות את שני צדדים ולא לשמוע רק צד אחד,

במטבע הלשון שנאמר על התורה הקדושה, הפוך בה והפוך בה דכולא בה, צריך להפוך ולראות לעולם שני צדדים, אבל בייחוד השתא לסוגיית דיין, כאשר האדם נפגש עם אותו מבט כמו שנתחדד, שהנפש של האדם רואה את האופן הזה שנעשה כאן קץ, שנעשה כאן מציאות של גבול, והיא מודעת לסדר כוחות נפשו של האדם אז היא מודעת באופן הברור שהמבט הזה בא מהמקום אחד, שנקרא עפר אתה ואל עפר תשוב כמו שנתבאר.

ואז האדם תובע מעצמו תביעת אמת, מכוח ההכרה שעל גבי עפר אתה נאמר הרי ויפח באפיו נשמת חיים, אז הוא תובע מעצמו להתבונן להקשיב למקום העליון יותר שמשם הוא מורכב, הוא עצמו גופא.

להקשיב למקום הפנימי של וייפח באפיו נשמת חיים ההקשבה לאותו מקום, אם היא הקשבת אמת אם היא באה להתבוננות ישרה, מהתעמקות לוייפח באפיו נשמת חיים, עם חיבור לאותו תפיסה באופן של אמונה, אז הנפש מכירה ומרגשת שעל אף שיש צד אחד שהוא צד אמיתי אם הוא צד אחד, שמכוחו האדם מרגיש באמת שכאן הקץ וכאן הגבול לאותו דבר, כי זה במדרגה של עפר אתה ביום אכלך ממנו מות תמות כאן כל יום יש גבול לאדם,

אבל היא מכירה ומרגישה שלתוך אותו עפר בורא עולם לא רק בעבר נתקיים וייפח באפיו נשמת חיים, אלא בכל יום ויום מחזיר נשמות לפגרים מתים, היא מכירה ומרגשת שהגבול שהיה ביום שישי במעשה בראשית יום ראשון ליצירת אדם עליו חל

כסדר הכוח שמעמיד שדבר שיש לו קץ וגבול הוא יכול להמשיך הלאה, הכוח הזה שמתחדש בכל יום ויום, הוא מאיר את מעמקי נפשו של האדם, שהאדם יכול להמשיך כסדר עוד מקום ועוד מקום ועוד מקום,

זה הסיבה למה שפתחנו בהתחלה, דברי הגמרא בסנהדרין, שדייקא מפרשה דידן, וגם הקימותי את בריתי איתם לתת להם את ארץ כנען, מפרשת הגמרא בסנהדרין, מפני מה נאמר להם ולא נאמר לזרעם אחריהם לבניהם, הרי שהם עצמם האבות הקדושים יקבלו את ארץ ישראל זה נאמר דייקא ביציאת מצריים, זה נקרא יציאת מצריים,

מצריים כדברי רבותינו כידוע מאוד זה נקרא מצריים מלשון צר, מלשון מיצר יציאת מצריים היא לא יציאה שהייתה בעבר והיא לא רק יציאה שמתחדשת ומאירה בכל ליל ט"ו בניסן, ודאי שכך. יציאת מצריים היא התפיסה של עצמות יוסף לקח עימו, היא התפיסה שכל מיצר הוא מגיע ממקום גופו,

אבל כשמאיר אור הנשמה, כשמאיר היוסף ההוספה איך שנראה סוף מאיר ההוספה, אז האדם תופס שהמציאות הזו בקומת נפשם של ישראל לחזור לתפיסה של עפר אתה ואל עפר תשוב, זה נקרא גלות מצריים,

מצריים זה מקום שלא יצא משם עבד לעולם, וכשמצינים את זה בנפשו של האדם, אז הוא מרגיש עבד לאותו מדרגה והוא לא יכול לצאת ממנה,

אבל כשנתקיים ביציאת מצריים, בניסן אתם לה' אלוקיכם, בני בכורי ישראל, אז מתחדש שאם האדם יש לו מציאות של גבולות שהוא מרגיש, הוא לא מרגיש שהוא עבד לאותו גבול ומשועבד לאותו דבר, אלא מרגיש שהוא בן שיכול לבחור לצאת מאותו מצב, זה נקרא גבולות מצריים,

כללות מצריים שהיינו שם בית עבדים הגדרת המעמקים הוא שהאדם מרגיש שכוחות הרע ששולטים עליו, והוא העבד העבד של אותו כוח, ובמעמקי נפשו הוא מרגיש לא יצא משם עבד לעולם, אי אפשר לצאת מאותו דבר,

אבל כשמתגלה האור של יציאת מצריים, זה האור של תחיית המתים, מכאן לתחיית המתים מן התורה, תחיית המתים כמו שנתחדד, הוא בעתיד נאמן אתה להחיות מתים, אבל הוא בהווה ברוך אתה ה' מחיית המתים, כמו שדייקו רבותינו כפי שהוזכר,

ואיך הוא מצטייר אצלנו באופן של מחייה מתים במאמרו, לא רק באופן של שינה, מחזיר נשמות לפגרים מתים, אחד משישים שבמוות, אלא בכל כוח וכוח שהאדם מכיר ומרגיש שיש מציאות של מיצר, העבודה למעשה היא לתת ישוב לדעתו, מי אומר לו את אותו דבר, אז הוא מכיר ומרגיש שהגוף הוא המדבר אליו,

וכשהוא מכיר את הסדר הזה, אז הוא כבר מקשיב מטה אוזן פנימית להקשיב לנשמתו, ואז הוא שומע קול אחר, אז הוא שומע קול שנאמר וייפח באפיו נשמת חיים, אז הוא שומע את הקול שנאמר ויהי בשלח פרעה את העם, ממצריים גאלתנו מבית עבדים פדיתנו, הוא שומע את הקול שאומר שהיכן שנראה שיש מיצר, אם אני ייתן את נשמותי אז היא תבקע שם, כאן מונח הבחירה,

הבחירה האם להשאיר את הדבר לפי גדרי הגוף, שם באמת נאמר עבד עבדים, מציאות שאין יציאה מהדבר, עפר אתה ואל עפר תשוב, אבל אם האדם בוחר הוא לעורר את נשמתו, אז היא גופא הוא בוחר כמה הארה של תחיית המתים יש לו בהווה של מחייה מתים במאמרו ברוך אתה ה' מחייה המתים, כפי השיעור שאדם בוחר להשתמש באור של תחיית המתים, תחיית המתים שלמה יהיה רק לעתיד לבוא, בילע המוות לנצח מחה ה' דמעה מעל כל פנים,

אבל תחיית המתים חלקית היא בבחירתו של האדם, בבחירתו של האדם, כמה אור של תחיית המתים מאיר בתוכו מאיר בקרבו, כפי השיעור שאדם מעמיק כסדר כסדר, בכל נקודה ונקודה בחיים, מדגישים בכל נקודה ונקודה בחיים, שנראה לו ששם נקודת הגבול שהוא יכול להגיע, צריך עוד פעם ליישב דעתו להקשיב מהיכן בא אותו מציאות של קול,

אבל כשהוא מקשיב לאותו מציאות של קול אז הוא מעמיד את שני הצדדים של שני הדיינים, של שני הבעלי דינים כמו שהוזכר לפני הדיין אז הוא מגיע למקום של הצד השני,

וככל שהאדם מתבונן בדברים ומאיר לעצמו את הדברים ומאמין בהם ותוקע דעתו בהם, אז הכוח של פנים החיות שהוא מושך לעצמו הוא כסדר

ומצד כך בעומק, יש כוח שיש לגוף, יש כוח שיש לנשמה, ויש כוח ממנו יתברך שמו שהנשמה יכולה לקבל למעלה מכוחותיה שלה גם כן, וזה עומק של תחיית המתים, שלא נמסר לשליח, זה העומק של יציאת מצריים שנאמר בו, לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף, ולא על ידי שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו,

להגיע למקום הזה שהאדם מקבל את הכוחות למעלה מנשמתו, זה גבוה זה גבוה מאוד זה עומק מדרגה של ליל התקדש החג במתן תורה, תחיית המתים, סדר של הברייתא של רב פנחס בן יאיר שמתחילה מזהירות עד קדושה, רוח הקודש עד תחיית המתים, ידעינן דזוטר בכו מחייה מתים כמו שאומרת הגמרא אבל אם נבוא לצייר את זה יותר קרוב עוד פעם לעלמא דידן להאיר את אור נשמתו בתוך גופו, זה עבודה ששייכת בוודאי לכל יחיד שמבקש פניו יתברך שמו,

ואז האדם יראה בסייעתא דשמיא שאותם גבולות שהיו נראים לו שהם גבולות בלתי ניתנים לערעור כגבול, הם לאט לאט הולכים ונבקעים יש לו מציאות של יציאת מצריים, באופן הזה האדם באמת מקבל על עצמו עול מלכות שמיים, מעביר ממנו את עול דרך ארץ את הגבולות שנמצאים מעל עלמא דידן, ואז האדם זוכה לפתוח עוד שער ועוד שער ועוד שער עד שהוא מגיע אל שער המלך בכבודו ובעצמו.

פרשת בא

פרשת בא, בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו, ואת לב עבדיו, למען שיתי אותותי אלה בקרבנו.

אני הכבדתי את ליבו כמו שאומרים חז"ל, _____ פעמיים בשנה שהקב"ה נותן לאדם את הבחירה, ומכיוון שהוא בחר שלא לבחור, על זה נאמר שהקב"ה מכביד את ליבו,

בהרחבה יותר מבואר בדברי חז"ל שאין מכות ראשונות היו בחירתו של פרעה שהוא זה שהכביד והקשה את לבבו של עצמו, אבל לאחר מכן הקב"ה מכביד את ליבו של פרעה, ונעתק ממנו מציאות הבחירה,

שורש כוח הבחירה שנמצא כאן בהא עלמא, הוא יתברך שמו כביכול בחר לברוא נבראים בחר לברוא נבראים, כשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא נבראים זה מעמקי שורש הבחירה כביכול אצלו יתברך שמו שהוא בחר, היה כביכול שני צדדים האם לברוא את העולם ולא לברוא את העולם, כמו שאומרים חז"ל, מתייעץ הקב"ה עם המלאכים מהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא, כלומר היה כאן שני צדדים, והבחירה כוח ההכרעה הכריע לברוא את הנבראים, וזהו השורש של הבחירה הנמצאת כביכול מציודו יתברך שמו, אבל זו הבחירה שנחקה בבריאה.

כוח הפועל בנפעל כמו שמחדדים רבותינו, אז כביכול כיון ששורש מציאות הבריאה נבראה בבחירתו יתברך שמו, מהם אומרים יברא מהם אומרים אל יברא, והוא בחר לברוא, הרי שכוח בחירתו של הבורא כביכול נחקה מעצם מציאות הבחירה, שנעשתה בחירה לברוא את הנבראים.

וזוהי הבחירה הקיימת במעמקים בכל הנבראים בהתגליא יותר בבעל חי ובהתגליא יותר במדמה, בחירה הזו שייכת לא רק לישראל אלא גם לאומות העולם, ונצטוו בשבע מצוות בני נוח, רוב הייתר גויים ראה שבע מצוות שנצטוו בני נוח, ולא קיימו כמו שאומרת הגמרא בבא קמא בל"ח, אבל מונח אצל מציאות אומות העולם מציאות של בחירה, ושורש בחירתם כמו שנתבאר, ומעצם כך שהנבראים בכלל והמדבר בפרט נברא מבחירתו של מקום, ואם כן הבחירה של המדבר לא מתחילה מבחירתו שלו, אלא הבחירה של המדבר מתחילה במה שנבחר לברוא אותו ונחקה בעצם מציאותו מציאות של בחירה,

אבל יתר על כן, כוחו של ישראל, ישראל נאמר בהם במטבע הלשון שאנחנו אומרים בתפילה במועדים, אתה בחרתנו מכל העמים, אתה בחרתנו, זה ברור, אין כוונת הדבר רק שהקב"ה בחר בעם ישראל, אלא עומק הדבר מה שהקב"ה בחר בעם ישראל, הוא בוחר לתת להם את מציאות הבחירה, זה עומק הבחירה שנמסרה לישראל,

כלומר לא רק בעצם כך של ישראל יש בחירה האם לקיים את כל התרי"ג אם לאו, ולאומות העולם יש בחירה האם לקיים את הז' מצוות אם לאו,

אלא עומק כוח הבחירה שנמסר לאדם, נמסר לישראל בפרט, עומק נוסף של כוח הבחירה, הבחירה שנמסרה לאומות העולם היא בחירה אחת, והבחירה שנמסרה לישראל היא בחירה אחרת,

ובדקות, כוחם של ישראל שדבוקים בו יתברך שמו, בשונה משאר הנבראים ואפילו מהמדבר של האומות העולם, אצל אומות העולם הכוח של הבחירה שהיה אצל הבורא נחקק בנבראים וזה כוח בחירתם, אבל ישראל, קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד, אז כוח הבחירה שנמצא אצל ישראל, הוא הוא עצם כוח הבחירה כביכול שנמצא אצל יתברך שמו, וזו מעלתם של ישראל, במעמקי כוח הבחירה.

ובלשון יותר בהירה, מה ענינו של אותו בחירה? בחירה מונחת בין שני צדדים, ומהם שני הצדדים בכללות, טוב ורע בחירה בטוב ובחירה ברע, אבל בעומק יותר כמו שמבואר בהרחבה דברי חז"ל ועוד, ובקצרה ממש, כמו שאומרים רבותינו במדרש כידוע, שמתחילה הקב"ה היה בורא עולמות והיה מחריב אותם, ולאחר מכן הוא ברא את העלמא דידן, ושורש הרע שנמצא במעשה הבריאה מה שנאמר בקרא עץ הדעת טוב ורע ממנו לא תאכל,

מאיפה היה שורש של רע בבריאה? מאותו בריאה שנאמר בו הבורא עולמות מחריבן, נעשה מציאות של רע,

ולפי כך, הבחירה אצל האדם בין טוב לרע, טוב הוא חיבור, רע זה מציאות הדבר הרעוע עלמא דפירודא, במעמקי הבחירה כאשר האדם ניתן לו נקודת בחירה בחר, זה האם לבחור בחיבור או לבחור בחורבן, בחר חיבור או בחר חרב, זה עומק הבחירה שנמסר לאדם,

והפנימיות של הבחירה הזו זה הבחירה כביכול שהוא יתברך שמו בוחר בכל עת ובכל שעה, מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, הוא יתברך שמו, מחדש בחירה בבריאה כסדר קבוע, הבחירה הזו שבורא עולם בוחר, זה כביכול בחירה מתמדת,

כמו שמאריך הנפש החיים, טוב טוב ר"פ חלקים של שעה בכל רגע ורגע מתחדש הבריאה, וכל רגע ורגע אם כן מתחדש מעמקי הבחירה,

פנימיות, מהות הבחירה היא ההתחדשות שהקב"ה בוחר כביכול לחדש את הנבראים בכל עת ובכל שעה, כאן נמסר לנו מעמקי הבחירה, הבחירה שנמסרה לנו כמו שמעריך הנפש החיים, שאלמלא היה מציאות שישראל לא יעסקו בתורה אפילו רגע אחד, כל העולם כולו היה חוזר לתוהו וובוהו, כלא היה אפס ממש,

ואם כן עומק הבחירה שנמסר לנו האם יחזור העולם לחורבנו הבחר הוא בוחר האם הוא לוקח את החרב בידו ומחריב את העולם, או שהוא בוחר להיות מציאות של חיבור אליו יתברך שמו, שכשם שהוא יתברך שמו יכול בכל רגע לקיים את מציאות הברואים, כך האדם בוחר להתחבר אליו יתברך שמו, ובעומק להתחבר לבחירתו של הקב"ה כמו שנתבאר, זה מעמקי הבחירה שנמסר לאדם,

פנים פנים מעמקי הבחירה שנמסר לאדם מישראל ישראל דייקא אתם קרואים אדם, זוהי הבחירה האם להידבק לבחירה של הקב"ה או חס ושלום לבחור בחורבן, זה עומק מעמקי הבחירה שנמסר לכל יחיד ויחיד מישראל,

זה לא רק חורבן ובנייה של העולם הפרטי שלו, אלא זה בחירה של העומק של העומק של מציאות כלל כל הברואים כולם, מעמקי הבחירה הווי דומה לו מה הוא אם אף אתה, ובעומק כמו שמבואר הבחירה דידן היא לבחור האם להידבק בהווי דומה לו לבחירתו של מקום, כאן מונח עומק הבחירה,

הרי זה ברור שאם האדם בוחר ברע ולא בוחר בטוב, הוא לא מתדבק בבחירתו של מקום, כי הוא יתברך שמו, מפי עליון לא תצא הרעות, אין מציאות של רע,

אבל העומק אם כן של פנים פנים מציאות הבחירה, היא מה שהאדם בוחר לבחור בבחירתו של מקום, ובזה עם ישראל נדבקים באתה בחרתנו כמו שהוזכר זה לא רק שהוא בחר בנו, אלא הוא נתן לנו את אור בחירתו שלו, שנוכל להידבק בבחירה של מי שאמר והיה העולם, זה אתה בחרתנו מכל העמים,

הבחירה הזו נמסרה רק לישראל, דייקא לישראל, אתה בחרתנו מכל העמים, ישראל ולא עם, הבחירה הזו שנמצאת אצל האדם היא מעמקי מציאות הבחירה אם כן, האם לבחור בבחירתו של מקום חיבור לבחירתו של מקום, או חס ושלום לבחור בחרב שמחריב את מציאות העולם,

אבל יתר על כן, כמו שמעריך הרב דסלר _____ ועוד כוח הבחירה של האדם מתחלקת לג' חלקים, אצל כל אדם ואדם ללא יוצא מן הכלל יש שלושה חלקים של בחירה, יש חלק אחד שהוא מדרגת הבחירה דילה יש מדרגה תחתונה יותר שלמטה מנקודת הבחירה דילה, ויש מדרגה עליונה שלמעלה מנקודת הבחירה דילה.

כל אדם ואדם לפי מדרגתו באשר הוא שם, היכן שהוא נמצא, יש לו בחירה,

יש חלק מסוים מתחת לשם שבזה כבר אין לו בחירה, אדם שירא שמיים בדקדוק אין לו בחירה חס ושלום לחלל שבת במזיד, אין לו בחירה של רציחה, אין לו בחירה של עבודה זרה להדיא זה החלק שנמצא מתחת למדרגת בחירתו,

אבל יש חלק שנמצא למעלה ממדרגת בחירתו, רוב רובם המוחלט של בני אדם, אין להם בחירה האם ללמוד כמו שהגר"א למד בכל יום בכל עת ובכל שעה, זה הרבה הרבה מעבר לשיעור מדרגתם היכן שהם נמצאים,

ובכללות ממש אם כן, אלו הם שלושה חלקים שנמצאים אצל כל אדם, והרבה חכמה והרבה סייעתא דשמיא צריך שיידע האדם מהי החלק ששייך לו שהוא בחירתו, מהו החלק שמתחת לבחירתו, ומהו החלק שלמעלה מבחירתו,

כמובן את החלקים הקיצוניים יותר שלמעלה מהבחירה, כל אדם יודע, את החלקים הקיצוניים במה שמלמטה מנקודת הבחירה, כל אדם יודע, אבל איפה השיעור איפה הגבול, היכן נמצא בדיוק נקודת הבחירה של האדם, זה כמעט דבר שאי אפשר לעמוד עליו על דרך הדקדוק,

אבל פחות או יותר בשיעור קרוב לאותו דבר, ככל שאדם עובד בקדושה ובטהרה ומכיר את כוחות נפשו, אז יאיר לו הבורא יתברך שמו שיוכל להכיר יותר ויותר מהו השטח של הבחירה ששייך לאותו אדם,

אבל להבין, מעיקרה אסור לאדם להכניס את עצמו לבחירה שלמעלה ממדרגתו, ויתר על כן, על זה אנחנו מתפללים בכל יום ונא אל תביאנו לידי ניסיון, על אף שכל חיי האדם כאן בעולם ניסיונות ו _____ הניסיונות לאדם הם במדרגת בחירתו, ניסיון שהוא למעלה ממדרגת בחירתו, על זה נאמר הלשון של האדם שאנחנו מתפללים בכל יום, ונא אל תביאנו לידי ניסיון, לא לגעת באותו שטח של בחירה שלמעלה ממקומותינו שלנו, אנחנו מתפללים שלא נגיע לאותו נקודת ניסיון, שהיא למעלה משטח הבחירה של האדם,

כי פעמים הקב"ה שם את האדם בנקודות של בחירה שהם הרבה מעבר לשיעור קומתו, אז בשלמא אם לא רק יבחר שם ולא תקן תינח, אבל פעמים אותו מקום של הבחירה העליונה, שני הצדדים או שהוא בוחר בצד העליון, או שחס ושלום אם הוא לא בוחר בצד העליון, אז הוא בוחר חס ושלום באופן ההפוך והגמור,

ניתן דוגמא בעלמא, אופן כזה של אדם שנמצא במדרגה שהלא תעשה, הוא לא מסוגל לתת את כל ממונו, הוא עדיין לא במדרגה לתת את כל ממונו על ___ נעשה יש לנו גדרים, כמה השיעור _

אבל בלא תעשה על מנת לא לעבור את הלא תעשה הוא צריך לתת את כל ממונו, אדם שלא נמצא במדרגה כזו, הוא צריך להתפלל שהקב"ה לא יביא אותו לידי ניסיון, השתא, שהוא יתנסה האם לתת את כל מאודו ולא לעבור על הלא תעשה, או לעבור על הלא תעשה חס ושלום ולא לתת את ממונו,

אם הוא בקיא בנפשו השתא שזה דבר ממדרגתו, ודאי שהוא מחויב לתת את כל מאודו על הלא תעשה, אבל זה למעלה ממדרגתו,

ואם הוא יגיע לאותו ניסיון, אחד מהשתיים או שהוא יפעל לפי מדרגתו והוא ייפול, או שהוא יפעל הרבה מעבר למדרגתו באופן של מסירות נפש ואשרי וטוב לו אם הוא יצליח,

אבל מעיקרה שהוא עדין לא נמצא במדרגה הזו התפילה שלו מה צריכה שתהא? ונא אל תביאנו לידי ניסיון, שהניסיונות שלו יהיו במדרגה שלו שיוכל לעלות,

אבל יתר על כן, כוח הבחירה שנמצא אצל האדם, שהאדם כמו שנתבאר יש לו את שלושת החלקים הללו, מה שלמעלה מן הבחירה מה שנקודת הבחירה ומה שלמטה ממקום הבחירה,

הבחירה שנמצאת אצל הבורא יתברך שמו היא בחירה בכל, שלמות. כלל כל המדרגה הבחירה שנמצאת אצל האדם היא בחירה מצומצמת בחירה חלקית, "תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי" אז כביכול מעין מה שבורא עולם היה בונה עולמות ומחריבן, אז נמסר לאדם נקודת בחירה,

אבל על דרך כלל שטח הבחירה שנמצא אצל האדם על דרך כלל הוא לא שטח הבחירה כביכול מעין של מעלה, אצלו יתברך שמו זה בחירה מוחלטת, מי יאמר לך מה תפעל,

אבל אצל האדם שטח הבחירה שלו הוא מצומצם הרבה יותר בגבול שבו הוא נמצא זה שטח הבחירה דילי, מי שמאיר אצלו מי שמאיר אצלו באמת הבחירה של הקב"ה הוא בבחינה שיכול לפעול בכל מדרגה נקודת הבחירה,

זה מעין רבי אליעזר בן דורדיא שעל זה נאמר בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת קונה עולמו בשעה אחת, כלומר זה מדין שהבחירה שלו יכולה להקיף את הכל ולכן הוא יכול לקנות את הכל בשעה אחת זה עומק נפלא

מי שנמצא קרוב אליו יתברך שמו געה בבכייה, מי שנמצא קרוב אליו לבורא יתברך שמו אז כוח הבחירה שלו היא מעין הבורא, אז השטח של הבחירה שלו הוא הכל, אין אצלו אופן כזה של נא אל תביאנו לידי ניסיון, כביכול לבחור בכל לעולם וטוב, אבל מעיקרה אסור לסמוך על הדבר,

אלו הם יחידים שיש להם את אותו כוח של מציאות של בחירה, אבל זה מהעומק של ההארה של הבחירה של הקב"ה שהיא בחירה בכל ולא בחירה חלקית,

אבל על דרך כלל בסוגיא של האדם, מחד האדם מתפלל ונא אל תביאנו לידי ניסיון שלמעלה ממדרגתו, וייתר על כן תפילתו מחצה אבל החצי השני היא העבודה ושם העבודה כמו שמבואר בדברי רבותינו ששם במקום לבחור צריך לברוח מאותו מקום, זה הבחר שהופך להיות ברח, צריך לברוח מהמקום הזה, אסור לו לאדם להכניס את עצמו לידי מקום כזה של בחירה שלמעלה ממדרגתו, הוא צריך לברוח מאותו מקום,

הוא מתפלל מחצה נא אל תביאנו לידי ניסיון, אבל תחצי השני עבודתו היא לברוח, אבל לפי זה להבין, כל פעם ופעם בשעה שהאדם בוחר בבחירתו, בחירה של אדם הרי נמצאים הרי אצל האדם בכל עת ובכל שעה, ומי שבוחר ולא הולך כסוס שוטה תועה במלחמה, של חיים מלומדא שלא שעתה נפשו אבל הבחירה עומדת לפני האדם יום יום שעה שעה,

שעה שהאדם בוחר כל בחירה ובחירה שהאדם בוחר היא פועלת באדם שני חלקים, היא פועלת את החלק הפשוט והראשון, שמה שהאדם עשה אם זה מצווה אז עשה מצווה וחס ושלום להפך להיפך, הרי הוא בחר או בטוב או ברע אבל בעומק יותר, הבחירה בכל פעם ופעם, היא משנה את מדרגת הבחירה שבו הוא נמצא, זה לא רק אם הוא בחר בטוב או חס ושלום ברע, זה לא רק אם הוא בחר השתא במצווה אז יש לו קיום של מצווה, חס ושלום להפך להיפך,

אלא הבחירה של האדם בכל פעם ופעם, היא בחירה כזו שבוחרת שבוחרת בעצם כך שהיא בחרה אז היא משנה את נקודת הבחירה שלה, אלא מה שהבחירות הקטנות שכל אדם ואדם עושה זה כמו מים שחקו אבנים שכמעט ולא ניכר מה השיעור של הבחירה המשתנה באותו בחירה שהוא בחר,

אבל על ליבא דאמת בפנימיות נפשו של האדם, וכלפי שמייא גלייא וככל שאדם זך יותר הוא מרגיש את זה יותר שלא רק שהוא בחר את הבחירה הפרטית הזו, אלא הבחירה יצרה נקודות של שינוי

ולפי זה, בשעה שאדם חס ושלום בוחר ברע, אז כמובן יש את הסוגיית שנקראת תשובה כפשוטו, הוא צריך לשוב מהחטא של מה שהוא בחר,

אבל בפנים יותר בפנים יותר מציאות הבחירה שנמצאת אצל האדם בשעה שהוא בחר ברע היא ירדה, כשהוא עושה תשובה, הוא לא צריך לעשות תשובה רק על העבירה שהוא עשה, זה בוודאי, חרטה וידוי קבלה לעתיד, כל עיקרי התשובה _____ שמנה רבנו יונה,

אבל בפנים של עומק התשובה, מונח אצל האדם שהוא צריך לעשות תשובה על מה, לשוב לנקודת הבחירה שהייתה לו לפני שהוא בחר ברע, כי הוא נפל מהבחירה שלו בזה שהוא בחר ברע, כאן מונח עומק פנימיות התשובה,

על זה נאמר בעומק אם ראית תלמיד חכם שחטא בלילה, אל תהרהר אחריו ביום, כי בוודאי עשה תשובה, מה כוונת הדבר בוודאי לעשות תשובה?

שבע ייפול צדיק וקם, אז כפשוטו שבע ייפול צדיק וקם, אפילו אם ייפול שבע פעמים הוא יכול לקום, אבל אופן נוסף שבע ייפול צדיק וקם, כל פעם שהוא נופל הוא קם,

ובעומק יותר המתבאר השתא, שבע ייפול צדיק וקם עניינו שבשעה שהוא נופל, חוץ ממה שכואב לו עצם הנפילה הפרטית שגם זה כאב נורא, זה היגון, כמו שמאריך הרבנו יונה, ועל זה באה חרטה,

אבל כואב לו יותר בעומק שהוא נמצא בעת מתייצב על דרך לא טוב שהבחירה שלו הולכת ויורדת, על זה נאמר אם ראית תלמיד חכם שחטא בלילה אל תהרהר אחריו ביום, כי בוודאי עשה תשובה שבע ייפול צדיק וקם, כשהוא נופל הוא מיד קם לחזור לנקודת הבחירה שהייתה לפני החטא ואם הוא נופל לאחר מכן הוא לא נופל לאחר מכן מהמקום שהוא נפל קודם, אלא הוא כבר שב למקום שהוא היה קודם לכן, ועכשיו הוא נופל משם זה שבע ייפול צדיק וקם,

כשאדם לא שת אל ליבו, הוא נותן לחיים ללכת במהלכי הרגלו, אז אפילו אם הוא עשה דבר שאינו טוב, הוא מצטער על מה שהוא עשה לא טוב, אבל הוא לא שת אל ליבו שלאט לאט מקום בחירתו הולך ומשתנה,

זה כחבל, כמו שאומרים רבותינו, לאט לאט נעשה עב יותר ועב יותר, חבל עבותות מתעבה יותר ולאט לאט משתנה השטח של נקודת הבחירה של האדם,

כשהובנו הדברים עד השתא, שהקב"ה מעיד כי אני הכבדתי את ליבו ואת לב עבדיו למען שיתי אותותי אלה בקרבו, להבין בעומק,

הקב"ה נותן עשרה מכות למצריים שורשם פרעה ורעה ועבדיו, וכל מכה ומכה, דם צפרדע כינים ערוב דבר נמסר להם נקודת הבחירה, הבחירה שהייתה בדם והבחירה שהייתה לאחר מכן בצפרדע, היא לא אותה בחירה, כל זאת למה? שמכיון שבדם היה בחירה לא לשלוח את בני ישראל, הבחירה של פרעה לא לשלוח את בני ישראל גורמת לידי כך שבחירתו הולכת ויורדת הולכת ויורדת, ומכאן ואילך הבחירה של צפרדע היא בשטח בחירה נמוך יותר, פרעה לא עשה תשובה כמובן,

כשהבחירה של צפרדע נמצאת בשטח מסוים וגם אז ולא שילח את בני ישראל, הבחירה עכשיו שנמצאת במדרגת כינים, היא עוד בחירה יותר נמוכה ולכן כסדר הבחירות הולכות ויורדות,

מאי לפי זה עומק הדבר של ואני הכבדתי את ליבו? בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו, ולהבין ברור, יש מי שבוחר בעצם הבחירה, זו סוגיית אחת של בחירה, יש מי שבוחר ואמרו רבותינו, מוזכר גם ברבי ירוחם שהוא בוחר להיות מוכרח, זה לשונו של רבי ירוחם, הוא בוחר שהוא יהיה מוכרח לעשות רצון הבורא יתברך שמו, זה מעמקים של בחירה,

אדם שרוצה למשל להיות עם רבי ירוחם, באיזה אופן הוא עושה את זה? נשבעתי ואקיימה, כמו שדורשת הגמרא בנדרים, נשבעים על אמיתות על מנת לחיובי נפשא, נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך, זה אופן של בחירה שהוא בוחר להכריח את עצמו, הוא יכול לעשות את זה באופן של שבועה, הוא יכול להדפיס את זה בצורות אחרות, אבל זה תפיסה של בחירה שהוא בוחר להכריח את עצמו, זה בחירת הצדיקים,

אבל יש בחירה בדיוק הפוכה, וזה בחירה של פרעה, פרעה בוחר בעומק שהוא רוצה שהקב"ה ייקח ממנו את הבחירה, שהוא יעשה דבר שהוא רע בעצם, זה עומק הבחירה שהוא בחר בפעמים הקודמות,

הקב"ה הכביד את ליבו של פרעה, ודאי יש בזה כמה וכמה טעמים בדברי רבותינו, טעם אחת ידוע עד מאוד, שכגודל נקודת הגילוי שהיה, היה צריך השלמה לדבר שיהיה נקודה של הכבדה, ----נקרא אותו דבר, או באופן כזה שעדיין נשאר לפרעה נקודת בחירה אבל היא הייתה קטנה יותר,

אבל בלשון אחת במערך הדברים שנתבאר עד השתא, כאשר האדם פועל במציאות של בחירה, אז יש לו שתי אפשרויות, יש לו את האפשרות שהוא בוחר לבחור, ויש לו את האפשרות שהוא בוחר לא לבחור, בקדושה לבחור או לא לבחור, זה לשעבד את עצמו לרצון הבורא יתברך שמו, יש אופן שהאדם בוחר לבחור לעין מה שהבורא בוחר, יש מה שהוא בוחר לבטל את עצמו לרצון הבורא, זה שני מהלכים עמוקים בנפש, זה ביטול הבחירה לידיעה,

אבל הבחירה הנפולה שזה הבחירה שנתגלה בפרשה דידן, היא לא שייכת רק לפרעה כמו שכל בר דעת מבין, היא בחירה שהיה נוח לו לאדם שלמשל יש לבן אדם פיתוי אם לעבור דבר עבירה אם לאו, וכל פעם כאשר יש לו את הפיתוי הזה, אז יש לו את הספקות, והספקות כואבים לו בנפש, אז זה כמו גן _____ שהוא מבקש מהקב"ה שהבת קול שאומרת לו לא לעשות את העבירה, היצר טוב שאומר לו לא לעשות את העבירה שייקחו את זה ממנו שהוא יוכל ליהנות ממצויאות העבירה, זה נקרא הכבדתי את ליבו,

הכבדתי את ליבו זה לא נבע כביכול מעונש, אלא זה נבע מהפנים של מהלך שבו פרעה הלך, פרעה הלך בבחירה באופן שהבחירה יורדת והבחירה יורדת, יש אופן להבין את הדברים שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו אז יפלו עוד יותר ממקום נקודת בחירתו, לא רק באופן שהוא ירד, אלא נתחייב אחר הנופל, באופן שמפילים אותו עוד יותר בנקודת בחירתו,

אבל בעומק יותר הגדרת הדבר הוא, פרעה במעמקים דילי, תבע מעצמו רצה מעצמו זה היה תשוקתו, שעל מנת שלא יהיה לו את אותם ייסורים האם לבחור בטוב או לבחור ברע, שצד הטוב שבו ייעלם, ואז הוא יכל לילך שובב בדרכי לבב רצונו, זה היה תשוקתו של פרעה הרשע.

ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו, בו להתעמק, אז פותחים לו ונותנים לו את אותו מהלך מה שהקב"ה הכביד את לבב של פרעה, זה הבקשה של פרעה עצמו, זה הפרעה הפה רע כמו שאומרים רבותינו, כולו מבקש רע הוא מבקש שלא יהיה צד של טוב, יהיה כולו מציאות של רע,

כשזה היה עומק בקשתו לאחר הפעמים הראשונות כאן נאמר בפרשה דידן, בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו ואת לבב עבדיו למען שיתי אותתיי אלה בקרבו, ולמען תספר באוזני בנך וכן בנך, את אשר התעללתי במצריים, ואת אותותי אשר שמתני בו וידעתם כי אני ה', זה ברור לכל בר דעת כמו שמאריך הרמב"ם הידוע, פרעה הוא הוא היצר הרע באמת,

ולענייני דידן השתא, הכוח הזה לא נמצא רק אצל פרעה, אצל כל אדם ואדם בשיעור מסוים בשיעור מסוים, כאשר הוא מגיע לזמן נקודת הבחירה האמיתית, אז יש לו יצר טוב ויש לו יצר רע, וחלק ממה שהיצר הרע תובע, לא שהוא יכריע רק כמו היצר הרע ולא יעשה כמו יצר טוב, אלא חלק ממה שהיצר רע תובע מהאדם, שלא יעלה עליו את הצד הטוב כי זה מוליד בו ייסורים זה מוליד בו ספקות, והוא רוצה לעשות את נקודת הרע, באופן של רשעים לבם בריא להם כאולם שאין להם נקודה של הפרעה

זה לא ייתכן לגמרי כל זמן שיש לאדם תנוחת הבחירה, על זה נאמר רשעים מלאים חרטות, עדיין נקודת הטוב זועקת מתוכו, והיא מייסרת אותו,

אבל הבחירה מצד נקודת הרע, רוצה לבחור בכזה מהלך של חיים, שנקודת הטוב יהיה לה השתקה וכאן הוא יוכל להמשיך לחיות בחיי דילי, זה נקרא _____ ולהבין, אצל כל אדם ואדם בשיעור מסוים שייך, שבשטח מסוים יתקיים אצלו הכביד את

ליבו, ומהו הכלי של הכביד את ליבו ? שבאותו שטח הוא כבר לא שומע את נקודת הטוב, זהו מה שאומר הקב"ה מכביד את ליבו של פרעה, ומעין כך בשיעור אצל כל אדם שהולך בדרך של פרעה,

שאנחנו מעמידים את הדבר באופן כזה להפקיע את אותו נקודת הויכבד ה' את ליבו של פרעה, אין אדם שאין לו ניסיונות ואין אדם שאין לו נפילות, אבל על מנת לא להגיע למהלך התחתון שבו הוזכר השתא, אז הצד העליון הוא, אם רואה אתה תלמיד חכם שחטא בלילה אל תהרהר אחריו ביום כי בוודאי עשה תשובה, ועל כל נפילה ונפילה לעשות תשובה, אבל אפילו אם האדם לא נמצא עדיין בשלמות המדרגה הזו, אבל שלא יכחיש את הקול הטוב שתובע ממנו לא לעשות את אותו דבר, זה נקרא מחיתו של פרעה,

כל זמן שעדיין יש קול פנימי הרגש מחשבה, כל אחד בצורתו איך שזה מתגלה אצלו, שכאשר הוא נפגש עם נקודה בלתי טובה, אז הוא מודע שהיא לא טובה, אפילו אם הוא נופל, אבל עדיין יש לו תיקון, עדיין לא התקיים בו ויכבד את ליבו, אבל אם בשעה שהוא פועל את אותו נקודת רע, זה כבר אומר לאסור מותר, ובאופן כזה שכבר נראה לו במחשבתו, ומורגש אצלו בהרגשו, שכך צריך להיות מהלך פני החיים, יתקיים אצלו יכבד ה' את ליבו,

אבל ככל שהאדם רוצה לצאת מאותו מקום כמו שנתבאר, אז לעולם בשעה שהוא נופל, שלא ייתן בשום אופן לנפשו להרגיש שיש ייאוש או שכבר יש היתר או שכבר אי אפשר, אלא שלעולם יהיה מוכן להתיישר עם הקול השני של היצר טוב שאומר לו, שדרכו שהוא הולך אינה דרך של רצונו יתברך שמו,

אם אדם מוכן להתמודד עם נקודת האמת והוא לא בורח מאותו קול, הוא לא יכול להגיע למקום של ויכבד ה' את ליבו של פרעה,

הדברים הללו צריך להבין הם חלק משטח החיים שנמצא אצל רוב בני האדם לא מדובר כאן בדבר רחוק, אצל רוב בני האדם בחלק מסוים של החיים, הם השתיקו מעצמם את הקול של הטוב והולכים בשובב בדרכי לבב רצונם באופן כזה שכבר השטח הזה הפך להיות כבוש בידי מציאות היצר הרע,

אבל מי שתמיד משמיע אצל עצמו את הקול הפנימי, ואפילו אם הוא נפל פעם ואפילו אם הוא נפל עשר פעמים, ואפילו אם הוא נפל מאה פעמים ויתר על כן, אבל הוא עדיין מודע לעצמו!

יש בזה את עצם הייסורים ועצם המודעות וזה חלק מהתיקון של האדם, אבל זה מעמיד אותו באופן כזה שלא מתקיים אצלו ויכבד ה' את ליבו,

על זה נאמר המשך דקרא שהוזכר ולמען תספר באוזני בן ובן בן, את אשר התעללתי במצריים, באוזני בן ובן בן מה שצריך לספר הוא, שלא להיות כפרעה שנתקיים בו ויכבד ה' את ליבו זה חלק מעומק הסיפור, זה לא רק מה שה' עשה לפרעה זה מה שאנחנו מספרים, אלא הסיפור הוא איך צורת החיים של פרעה ואיך צורת החיים הפנימית שצריכה להיות באופן שונה,

ככל שאדם דורך בדרך הזו והוא מוכן והוא רוצה לסבול את הייסורים של הקול הטוב שמייסר אותו כסדר אפילו בדברים הרעים שכבר הושרשו בו, עדיין יש לו אופן של פסח של דיבור של "בא להיטהר מסייעים אותם", וזהו שורש גאולתם של ישראל ממצריים.

פרשת בשלח

לאחר, ליל התקדש החג, שהם יוצאים "ויהי בשלח פרעה את העם", אז צורת היציאה מארץ מצרים לארץ ישראל, היא באופן כזה שלוקח את הזמן, משך הזמן לצאת ממצרים ועד שמגיעים לא"י מעיקרא משך הזמן היה צריך להיות קצר, אבל לאחר מכן, "יום לשנה יום לשנה" נעשה מציאות שיש ארבעים שנה במדבר, מכיוון אם כן שהיציאה ממצרים והכניסה לארץ ישראל היא איננה נעשית בבת אחת

על זה נאמר "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר אלוקים פן יינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצריימה",

בעומק הדבר, ודאי שלאחר מכן הרי כמו שאומרים חז"ל במשנה, עשרה ניסיונות נתנסו אבותינו בצאתם ממצרים בהיותם במדבר, אבל ביתר חידוד, כל מצב של תהליך שהאדם נמצא בו, כאשר יש כאן בסוגיה דידן יציאה ממצרים וכניסה לארץ ישראל, מצב כזה שמונח בו שהות של זמן בין מקום היציאה בין זמן היציאה למקום ההגעה לזמן ההגעה, בהכרח שיהיה בו מציאות של ניסיונות, בהכרח שיהיה בו מציאות של מעכבים, בהכרח שאין צורת הדבר שהדעת הראשונה שעמדה מעיקרא כיצד לצאת וכיצד להגיע שהיא תעמוד גם באופן ההפוך,

אליבא דאמת הרי מה שהיה לאחר מכן כמפורש בקרא, ניתנה ראש ונשובה מצרימה כך אמרו חלק מהיוצאים, ולמעשה בפועל ממש העם שיצאו ממצרים לא הם אלו שבאו לארץ ישראל, "כל מנאצי לא יראוה זולת כלב ויהושוע", ובעומק מונח כאן היסוד השורשי שצורה של בריאה שבורא עולם ברא את עולמו הוא באופן כזה, שמהלך פני הדברים הוא שכאשר יש תהליך שנמצא מראשית לאחרית, יש מעכבים באמצע התהליך שמראים לאדם שאי אפשר שאי אפשר להגיע למציאות של סוף,

כמה מעכבים איכא מכאן ועד גיחון כלשון רבותינו, יש מעכב שמעכב את הדבר ויש מעכב שנמצא העיכוב של זמן שמשך השהות נעשה ארוך יותר, אבל יש מעכב שמראה לאדם שאי אפשר להגיע למכוון שלשם הוא רצה להגיע, זה שורש התפיסה של יציאת מצרים, והתשוקה להגיע לארץ ישראל,

הניסיונות שנעשו לעם ישראל ביציאתם ממצרים, הם ניסיונות כאלו שמראים להם בעומק שאי אפשר לצאת מהמקום שבו הם היו ואי אפשר להגיע למקום שאליו הם רוצים להגיע,

בכללות ממש, תחילת הניסיון הוא באופן כזה שהנה מצרים רודפים אחריהם, שקראנו בפרשת קריעת ים סוף נעשה הנס, אבל "סגר עליהם המדבר", סגר עליהם המדבר אין אפשרות של קיום לצאת ממצרים, "נלכה נא דרך שלושת ימים נובח לאלוקינו",

אבל כאשר פרעה שומע כי ברח העם, הרי שבאופן הזה הנה מצרים רודפים אחריהם, ונראה להם שהיציאה ממצרים עדיין לא קיימת אפילו, זה צורה אחת של ניסיון, באמצע יש עוד הרבה ניסיונות, אבל הניסיון שמתגלה שעליו הוזכר יום לשנה יום לשנה ימותו פגריכם, זהו ניסיון שמראה להם שאי אפשר להגיע לארץ ישראל, זה מראה להם שיש שם עם גיבור גיבורים ענקים "ונהיה בעיניהם כחגבים", אין מציאות של כניסה לארץ ישראל,

ובעומק כאשר אנחנו מתבוננים בדברים הגדרת הדברים היא, כאשר מפשיטים את הלבוש ומגלים את השורש הפנימי שנתגלה בפועל ביציאה ממצרים אבל הוא השורש הפנימי, השורש הפנימי מראה שכאשר האדם נמצא במקום אחד במדרגה אחת והוא רוצה לילך למדרגה אחרת למקום אחר,

יש כאן שני צורות של ניסיון, צורה אחת של ניסיון שמעמידה את הדברים שאי אפשר לצאת מהמקום שבו הוא נמצא, וצורה שנייה של ניסיון שמעמידה את הדברים שאי אפשר להגיע למקום שאליו רוצים להגיע,

ובעומק יותר, הניסיונות שהיו בינתיים עשרה ניסיונות נתנסו אבותינו ביציאתם ממצרים, מראים שכל שלב ושלב שרוצים להגיע אליו כביכול יש קושי של התקדמות באותו שלב, אם כן בחידוד הדברים יש כאן שלושה צורות של ניסיונות שלושה צורות של ניסיונות,

הניסיון האחד שאי אפשר לצאת ממצרים, הניסיון השני הוא שהתהליך עצמו יש בו מעכבים, והניסיון השלישי הוא שאי אפשר להגיע לתכלית שרוצים להגיע, זה צורת הניסיונות של אבותינו ביציאתם ממצרים,

הניסיונות הללו כמו שאומרים רבותינו, שבני ישראל ביציאתם ממצרים עברו מ"ב מסעות,

וכל נפש ונפש מישראל, בדרכי חייה במהלך החיים שבורא עולם נתן לאדם, היא עוברת מעין אותם מ"ב מסעות היא עוברת את אותו שורש פנימי של אותם מ"ב מסעות ובעומק היא עוברת את אותו מהלך של ניסיונות

וביתר חידוד זה מה שנתבאר השתא, יש ניסיון אצל האדם שמראה לו שאי אפשר לצאת ממצבו השתא, יש ניסיון שמראה לו שהוא נעצר באמצע השלבים כל שלב ושלב מתארך וקשה לעבור אותו, יש ניסיון אחרון שאי אפשר להגיע לנקודת תכלית החיים.

אלו הם ההעמדה העמוקה של אופני הניסיונות שנמצאים אצל האדם,

לדוגמא בעלמא שמתגלה הרבה פעמים אצל בני הנעורים, שאז תשוקת החיים תשוקת העלייה גדולה יותר, עדין הם נמצאים בראשית ימיהם והתשוקה נמצאת בתוקפה בגילויה, אבל יש את אלו שמתייאשים לאחר זמן שאי אפשר לצאת כלל מהמצב שבו הם נמצאים,

יש את אלו שצועדים כמה צדדים ועדיין מתגלה בהם האופן הזה של ניתנה ראש ונשובה מצרימה, הם חושבים שכבר אי אפשר להמשיך הלאה אז הם רוצים לחזור למצב הקודם.

יש כאלה שנשארים באמצע "במדבר ימותו פגריכם",

יש את אילו שיש להם את תוקף נקודת הניסיון, שהולכים את אותו דרך לא רואים את האופן איך אפשר להגיע לנקודת תכלית החיים, אבל פנים הדברים כאשר האדם נכנס למהלך,

כמובן אי אפשר לצפות מעיקרא את כל סדר הדברים שייקרו, אם אין לאדם רוח הקודש גמורה שיכול לראות את כל מהלך הדברים עד פרטי פרטיו, הוא אינו יכול לדעת מה שיקרה, המאורעות המתחדשים השינויים הקיצוניים שהאדם עובר בימי חייו אי אפשר על דרך כלל לצפות אותם מראש

אבל, והאבל הוא גדול עד למאוד כשאדם נכנס לתהליך של חיים כאשר הוא מקשיב לקול ה' יתברך ולעומק נשמתו שתובעת ממנו, לא לילך שובב בדרכי לבב רצונו אלא לנצל את חייו ולהיות בכלל אלה שמתקיים בהם "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קודשו", והנפש תובעת תובעת לא לעמוד על עומדה אלא ילכו מחיל אל חיל, היא תובעת קרבת ה' יחפצון, יש את שורשי המבטים שצריך להביט מראשית הדבר על מהלך פני הדברים, כשלא מביטים על הדברים פעמים רבות עד למאוד האדם יכשל בכל מהלך חייו, יכול לבוא לידי כך שלא מגיע לידי תכליתו,

ההתבוננות הראשונה, התפיסה הראשונה שצריכה שתהיה לאדם, שמעין מה שבני ישראל יצאו ממצרים והיו צריכים להיכנס לארץ ישראל, אז מהלך חייו של האדם הוא רצוף בהרבה מאוד מאוד קשיים, רצוף, זו מציאות החיים, הוא רצוף בזמנים הקלים יותר, הוא רצוף בזמנים המורכבים יותר, והוא רצוף גם בחיים שיש מצבים קיצוניים שכמעט נראה שאי אפשר לעבור את אותו מציאות

אבל כשבאים להתבונן מראשית מהלך החיים מראשית מהלך החיים, ככל שהאדם מתבגר יותר אז מוסיף מחשבה תחילה, הוא יכול להתבונן ולראות איך היה צריך להסתכל מהתחלה, ובאופן של "שאל אביך ויגד לך זקניך ויאמרו לך", "צאי לך בעקבי הצאן", שלומדים מן הזקנים לראות איך הם רואים את החיים, והמבט הראשון שהאדם נמצא בימי חייו בתחילתו, הוא צריך להכיר ולידע שכאשר הוא רוצה להיכנס לדרך ה' לילך בדרך הישרה שיברור לו האדם, הדרכים הללו הימי חיים הארוכים של האדם הם מורכבים ממצבים ממצבים שונים, לעולם לא יהיו מצבים קלים בלבד בחיי מציאות האדם, הידיעה הראשונה שהאדם מודע לה מלכתחילה שחיי האדם מורכבים ממצבים היא כבר נותנת לו את ההסתכלות הנכונה לפני מה הוא עומד.

כמובן, שמי שלא רוצה לעמול קשה אז מיד כאשר הוא ישמע את הדברים הוא יאמר מה לי ולכל העבודה הזאת, "מה העבודה הזאת לכם", והוא חוזר חלילה,

בפעמים מסוימים הרי זה מה שאמר משה להקב"ה שהקב"ה אומר לו "אהיה אשר אהיה שלחני אליכם", מי שהיה עמכם בצרה זו יהיה עימכם בצרה אחרת, אמר לו משה להקב"ה דיה לצרה בשעתה, אהיה שלחני אליכם, הסכים לו הקב"ה.

אבל בהכרח שהאדם חייב להתבונן מעיקרא ולו חלקית להבין שהתהליך של החיים שהוא עומד להיכנס אליו גם אם בגשמיות אבל בעיקר מה שאנו עוסקים עכשיו בעולם הפנימי בעולם הרוחני של האדם, בעמל התורה וקיום המצוות קרבת ה' יחפצון הוא תהליך של חיים שמורכב ממצבים מורכבים פעמים קלים פעמים מורכבים יותר ופעמים קשים מאוד, זה חיים.

ולכן גם בשעה שאדם יתקל באותם מצבים כמובן שהאופן של אותו מצב הצורה של אותו מצב באיזה גילוי בדיוק זה בא באיזה עיתוי בדיוק זה בא, יכול שהוא לא ידע מראש, אבל עצם הידיעה שהוא מבין מעיקרא כאשר הוא נכנס לדברים, הסדר הדברים הוא כזה שכבר צופה עתידות מראש שבהכרח יבואו זמנים יותר קלים וזמנים יותר קשים, כאשר הוא נפגש בזמנים הקשים, הם לא מגיעים אליו בפתע פתאום, נפל מן שמיא פתקא, שעכשיו זה מה שקורה, אלא הוא היה מודע לכך מראש שהחלק הקשה בוודאי יבוא, אז כאשר הוא מגיע, הוא רק מעורר את הזיכרון אבל לא זיכרון של שכל אלא זיכרון הלב, שכאשר הוא התחיל מראש את ימי חייו הוא היה מודע לידי כך שהחיים יהיו טומנים בחובם בהכרח גם זמנים מורכבים יותר, מראשית, זה צורה שאדם צריך לתפוס מבט הסתכלות איך נראה מציאות של חיים המורכבות הזו, זה שלב ראשון בתפיסה.

השלב השני, לאחר שהאדם מודע לידי כך שהחיים מורכבים ממצבים שונים, והוא יתקל גם בזמנים קשים וקשים מאוד לפרקים, קשים מאוד הם לא כסדר לחלק גדול מהבני אדם, אבל הם בוודאי חלק מהאדם לעיתים רחוקות,

יתר על כן התודעה הזו שהאדם מודע לה לאותם זמנים קשים, בשעה שהאדם כבר מודע לאותם זמנים קשים, כאן מגיע האופן של ההתבוננות העמוקה יותר,

ואיך עוברים את אותה מציאות של חיים? אז איך מצליחים?

כיון שברור לו לאדם מעיקרא כיון שברור לו לאדם בתחילה, שסדר הדבר שיבואו זמנים מורכבים וקשים וקשים מאוד, אז כל בר דעת היה אומר לעצמו אם כן למה לי, איך אפשר לעבור את זה אם אי אפשר אז למה להתחיל, אם זה היה המבט כביכול זה אותם אלו שמתו במכת חושך שלא יצאו ממצרים, זה אותם אלו שהיו מסתכלים מעיקרא שאפילו אם יצליחו לצאת בעת התקדש החג, אבל אחרי זה מצרים ירדפו אחריהם ואחרי זה לא יהיה אוכל במדבר ואחרי זה לא יהיה בגדים במדבר, ובוודאי יתקיים בכולנו במדבר ימותו אז בשביל מה לצאת, אז באמת הם מתו במכת חושך זה אותם אלו בני אדם, זה אותם תפיסה,

אבל המבט העמוק יותר של החיים הוא, שההצלחה של החיים מורכבת מכמה חלקים, היא דבר ראשון מורכבת מרצון חזק מאוד מאוד מאוד להצליח, רצון חזק מאוד להצליח,

ככל שהרצון חזק יותר יש לאדם את התוקף הפנימי שהוא חלק מחלקי העבודה לעבור את כל מכשולי החיים שישנם, ככל שהרצון של האדם חלש יותר אז קשה מאוד לעבור את מציאות החיים, אצל כל אדם ואותו דבר שהוא מאוד מאוד מאוד רוצה הרבה יותר קל לו לעבור את אותו מצב, ולדבר שהוא פחות רוצה הרבה יותר קשה לו לעבור את אותו מצב,

אבל מי שרוצה להיכנס באמת לחיים פנימיים אמיתיים לא באופן של לפרקים לא באופן של בני הנעורים שלאחר מכן לפרוש, אלא הוא רוצה באמת להצליח

החלק הראשון שנצרך מהאדם זה תוקף גדול עד למאוד של מציאות של רצון פנימי להצליח ויהי מה ויהי מה,

לשון הגר"א שחוזרים כסדר מזכירים, אומר הגר"א, העקשן יצליח, צריך רצון דבר ראשון עמוק מאוד מאוד מאוד בשביל להצליח במציאות החיים, על זה נבנה עומק נקודת ההצלחה, כחלק בלבד כמובן, אבל על זה זה נבנה,

אבל יתר על כן הרצון הוא הנמצא בכוח ולאחר מכן העבודה היא להוציא אותו בפועל, והעבודה להוציא אותו בפועל שהאדם גומר בדעתו גומר בדעתו גמירות עמוקה מאוד, כמובן שיכול שתהיה כאן גמירות הדעת לאחר מכן תהיה את הניסיונות להוציא את אותו גמירות דעת מהכוח לפועל, אבל הוא גומר בדעתו שכאשר הוא יגיע למצבים הקשים של החיים, למצבים המורכבים של החיים הוא לא ייסוג לאחור,

אלא כאשר הוא יגיע לאותם מצבים הוא ייתן כל אשר לאיש, ייתן בעד נפשו, הוא ייתן כל מה שהוא מסוגל על מנת להצליח, תוקף של רצון להצליח והחלטה עמוקה עמוקה מאוד בנפשו שכל מהמורות החיים שיגיעו ובוודאי מגיעים כל אחד לפי עניינו, בוודאי מגיעים, כאשר הם יגיעו הוא לא יתבע מעצמו חס ושלום את אותם אלו שאמרו במצריים ראשית מעיקרה שמתו במכת חושך והוא לא מאלו שאמרו ביציאת מצרים ניתנה ראש ונשובה מצרימה,

אלא כאשר יגיעו הזמנים המורכבים הזמנים הקשים של החיים, מעיקרה צופה מראש שהם יבואו ויש לו תוקף של רצון לעבור גם אותם, והוא ייתן את כל כוחותיו בנפשו לעבור את אותם שלבים של מציאות החיים, אלו הם שני הכוחות החזקים מאוד חזקים מאוד שאדם צריך להכין את עצמו, כמובן שבמקביל לכך ככל שאדם בר דעת ולומד להכיר את מציאות החיים ולומד להכיר את כוחות נפשו ויש לו סייעתא דשמיא זה יכול לכוון את הדברים בצורה יותר מדויקת שחלק מן הקשיים יהיו יותר קטנים חלקם לא יהיו קיימים, חלקם לפחות יוקטן העוקץ החזק של קושיים, אבל זה מערכת רחבה לעצמה, אבל יתר על כן, כאשר אדם גומר בדעתו תוקף של רצון וגומר בדעתו תוקף שכשיבואו אותם נקודת קושי, הוא יילחם הוא יילחם להצליח להצליח להצליח,

כמובן שברור לכל מי שמעט בר דעת ששני הכוחות הללו לעצמם לא יעזרו לאדם כלום, אם יישארו רק שני הכוחות הללו אי אפשר להתגבר על מציאות החיים, המורכבויות של החיים הם למעלה מכוחות האדם להצליח, כך יצר בורא העולם את עולמו, חוזרים כסדר על לשון חז"ל בקידושין ועוד,

ייצרו של אדם מתגבר עליו מתחדשו ומבקש עמיתו אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, ולכן על אף תוקף נקודת הרצון ועל אף ההחלטה העמוקה בנפש שכאשר מגיעים הזמנים המורכבים יותר, האדם עומד על עומדו והוא לעולם לא יאמר ניתנה ראש ונשובה מצרימה, אלא הוא ימשיך הלאה,

על ליבה דאמת אי אפשר להמשיך הלאה, הדוגמא הפשוטה זה קריעת ים סוף פרשה דידן, והנה מצריים רודף אחרים סגר עליהם המדבר, אז באמת אי אפשר לעבור אי אפשר לעבור שם אי אפשר להצליח, המקום שאיתו אפשר באמת לעבור את מציאות החיים, זה נקרא נחשון בן עמינדב,

שאנחנו לומדים דבר שיש בפרשיות הללו, פרשה דידן בפרט, זה לא עבר, זה עומק כסדר של כל מציאות החיים,

בשלב מסוים של החיים כל מי שהצליח באמת בחיים, היה לו איזה בחינה של נחשון בן עמינדב בחיים שלו, אחרת אי אפשר לעבור את החיים,

אדם שדורך בדרך חיים, שהוא דורך זעיר פה זעיר שם אז יש לו דברים קצת קשים יותר קצת מורכבים יותר פעמים הוא הולך קדימה פעמים הוא הולך אחורה, על ידי מה שהיה בקריעת ים סוף כמו שאומרים חז"ל ובני ישראל חזרו לאחוריהם כפשוטו זה כדי להטעות את פרעה, אבל בעומק זה צורת חיים, האדם הולך פעם קדימה פעם אחורה פעם קצת יותר קדימה פעם קצת יותר אחורה, בסך הכל הוא עומד על עומדו ונתקדם מעט ונתקדם יותר ממעט,

אבל אלו שהצליחו בחיים, אלו שהצליחו בחיים, שהם זכו באמת לקניין של תורה שהם זכו באמת לקדושה שהם זכו באמת לקרבת אלוקים, "ואני קרבת אלוקים לי טוב", בהכרח שהם הגיעו לשלב שנאמר בפרשה דידן, אחרי תוקף הרצון, אחרי ההכרח להילחם, אבל מגיעים למצב כזה, שהנה מצרים נוסע אחריהם, ואי אפשר לצאת מאותו מקום, אי אפשר לצאת מאותו מקום בסדר גדרו של טבע, סגר עליהם המדבר, סגר עליהם המדבר!

אבל כשמגיעים לאותו מקום, לאותו פתח שהיה לבני ישראל ביציאת מצרים נחשון בן עמינדב, יש עוד לשונות בחז"ל, זה הלשון היותר ידוע, שהוא היה משבט בנימין ועוד, אבל מכל מקום נחשון בן עמינדב קפץ לים, כלומר, מונח כאן צורת כל

סדר החיים, בשביל להגיע באמת למתן תורה להגיע ליום החמישים שבו ניתנה תורה לעם ישראל, עוברים סדר של מהלך של חיים, שמגיעים למקום שנאמר בו בנפשו של האדם סגר עליהם המדבר!, סגר עליהם המדבר לשמה מגיעים,

וכשמגיעים לאותו מקום רוב בני האדם מגיעים לייאוש אי אפשר לצאת מאותו מקום!

חלק אחר של בני אדם נוגעים בנקודה שנקראת תפילה, אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים, אז הם גם כן מתפללים, לכאורה זה סוג של עבודה,

אבל על זה הרי ידועים דברי חז"ל, שאמר הקב"ה למשה, לא עת תפילה היא, דבר אל בני ישראל וייעו כלומר, בוודאי שיש חלק מסוים שהוא שייך לעבודה של תפילה, אחד מג' עמודים שעליהם העולם עומד, אבל שמגיעים למקום כזה שעל פי דרך טבע, אי אפשר להצליח בו, זה להתפלל על נס, ואין מתפללים על נס, סוגיה בסוף מסכת ברכות, לאחר ארבעים יום שיתהפך מבת לבן, הרי זה תפילת שווא, אז אי אפשר להתפלל על נס,

כפשוטו אז מה שייך שם, שמה יש את המקום היותר עמוק בנפשו של האדם ממקום של תפילה, שמה עמוק עמוק בנפשו של האדם, נחשון בן עמינדב הוא מוסר נפשו על הדבר הוא מוסר נפשו על הדבר, וכשמוסרים את הנפש על הדבר זה נקרא בעומק יגעת. ואז יש מצאת.

רוב רוב בני האדם עסוקים היכן שהם עסוקים, המיעוט המסוים עסוק בביקוש של עולם פנימי בביקוש של עולם של תורה באמת, בביקוש של חיי רוחניות באמת, בביקוש של קרבת ה' וכמה מתוכם באמת הגיעו לשם? מעט מעט מזער הגיעו למקום המכוון שלשם צריך להגיע,

ומי מעכב על ידם? ודאי, יכול להיות עוד הרבה טעמים, מלבד מה שנאמר השתא, אבל מה שנאמר השתא הוא בוודאי אחד מהטעמים המוחלטים והגמורים לכל סדר החיים,

מי שמעכב על ידם הוא באופן כזה שמגיעים למקומות כאלו בנפש שאז האדם מגיע כמו שהוזכר למעין למעין קריעת ים סוף שאי אפשר לעבור את אותו מקום,

אז יש מי שרואה את אותו מקום, והוא מחליט שכאן נקודת גבול השגתו ובאותו מקום הוא מנסה עוד טיפה ועוד טיפה אבל הוא נשאר כאן, ונראה לו לפעמים שאי אפשר יותר, אז אם היה גילוי ממש שמצריים רודף אחריהם להרוג אותו אז אין לו ברירה, אבל אם אין מצרים רודף אחריהם כפשוטו אז רק מצריים לשון מיצר אז נראה לו שאלו הם הגבולות, ושם הוא נשאר כל החיים,

מחדדים עוד פעם, אם היה מצרים רודף אחריהם כפשוטו, אם הוא היה נמצא חס ושלום בימי השואה, והיה מישהו שרודף, אז הוא באמת היה מוסר נפשו על קידוש ה', לא חשוד בהך,

אבל כיון שהמצריים לא מתגלה בפועל של מצרים פרעה וחילו שרודף כפשוטו, אלא באיזה אופן זה מתגלה? זה מתגלה מיצר ים, כדברי רבותינו, ואז מה מתגלה אצל האדם, נראה לו שאלו הם הגבולות שלשם הוא יכול להגיע ויותר מכך הוא לא יכול,

אז מה התוצאה של אותו מהלך? סגר עליהם במדבר, ועל זה נאמר במדבר ימותו, הוא מת באותו מקום ושם הוא נשאר,

איי הוא רואה בני עלייה אחרים שהצליחו יותר , להם יש נשמות גבוהות, להם יש זכות אבות, כל סיבה שלא תהא, למה הם הצליחו יותר, אבל על ליבה דאמת, איפה מונח עומק החיים , שכשאותם בני אדם שהוא רואה שהצליחו עברו את גן המבוכה, ונמצאים למעלה מכך כאשר הם הגיעו לאותו מקום שבו הוא נמצא עכשיו , הם לא החליטו שזו נקודת המייצר ואלו הם נקודות הגבולות, הם הבינו שזה קליפת מצרים שמעכבת עליהם ולא שאלו הם גבולותיהם שלהם, ושם הם נתנו נפשם באמת באמת אליו יתברך שמו!

שמתבוננים עמוק על מציאות החיים, על פנימיות הנפשות, צריך להבין שיש כאן הבדל בסכינא חריפא, יש את אותם נשמות שעמלים בתורה ובקיום מצוות והגיעו להיכן שהם הגיעו ושם נעצר מציאות החיים שלהם, כמובן שהם מוסיפים עוד בתורה והם מוסיפים עוד בקיום מצוות ובגמילות חסדים ובתפילה, אבל תפיסת החיים שלהם נעצרה באיזה שהוא תפיסה מכאן ואילך יש חידוד של אותו דבר עוד ועוד,

תורה זה מים שאין לו סוף , מצוות קובץ על יד יירבה, ודאי שאפשר תמיד להוסיף אין לזה גבול אין לזה שיעור, אבל תפיסת החיים שלהם נעצרה באותו מקום, עליהם נאמר סגר עליהם המדבר , מצרים באמת נוסע אחריהם והעמיד אותם בנקודת המייצר שלהם,

אבל יש את אותם יחידים שהנפש שלהם בוערת בוערת , ואיננה מוכנה לעמוד על עומדה באותו מקום שהם נמצאים , היא איננה מוכנה להיעצר עד שיתקיים בה שובה ישראל עד ה' אלוקיך עד ועד בכלל, לחזור אליו יתברך שמו באמת להיכלל בתורתו ובו יתברך שמו באמת ולא ינוח ולא ישקוט האיש עד שהוא ירגיש שהוא מגיע ממש אליו יתברך שמו!

וכשהוא מגיע לאותו מצב שהוא רואה שעובר יום ועובר יומיים ועובר זמן וזמנים טובא, והוא עומד על אותו מקום , אז הוא מבין שהגיע לגבול נקודת הדבר שהוא יכול להגיע אליו, כאן הוא מבין שהוא נמצא בקריעת ים סוף , הוא מבין שסגר עליהם המדבר, ושם מעין מה שנאמר אצל משה רבנו, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת מסר נפשו עליהם מעין מה שהוזכר כאן בנחשון בן עמינדב קפץ אל הים , זה הכל כמובן דוגמאות כל אחד לפי חלקו, אבל יש את צורת החיים הפנימית,

כל אלה שעברו את מציאות הגבול הזה , הם עברו את גן המבוכה והגיעו למעלה, הם מסרו נפשם על קידוש ה' באיזה שהוא שלב בימי חייהם , והמעבר הזה הוא בעצם היציאה ממצריים , והוא ההגעה לוירד ה' על הר סיני גילוי של מציאותו יתברך שמו שהתגלה לכלל ישראל בנתינת תורתו לעם ישראל בהר,

פרשיות הללו, והפרשה הזו בפרט, היא נקודת הסכין החריפא , הסכין החריפא, בין אלו שנשארים עם אופן כזה של מציאות של תורה ומידות, אבל עומדים על עומדם פחות או יותר, לבין אלו שבקעו ויצאו ממצריים ונכנסו לדרך שאין לה סוף, שהיא דרכו של הקב"ה שאין לו סוף , ,

יציאה ממצרים בלי מעבר של ים סוף היא דרך שיש לה גבול נמצאת על עומדה, יציאת מצרים שיש לה קריעת ים סוף , כדברי רבותינו, זה נקרא ים סוף ים שיש לו סוף, ואותו בוקעים ועוברים הלאה , מגיעים לאין סוף ברוך הוא, וירד ה' על הר סיני,

כל מי שחפץ באמת באמת בהצלחת פנימיות החיים, כמובן קודם צריך להגיע עד קריעת ים סוף , אי אפשר להתחיל בדרך כלל בנקודת המסירות נפש על אף שיש כזה מהלך של רב אליעזר בן דורדיא , בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת, שם הוא מגיע ממעמקי הטומאה, זו סוגיה הפוכה, אבל הצורה היותר ישרה היא המעבר שעוברים את כל סדר יציאת מצרים את

ההתגלות של התקדש החג, את השבע ימים האלה, ואז מגיעים למעמקי הבחירה של האדם, נחשון בן עמינדב קריעת ים סוף גילוי הקב"ה, וירד ה' על הר סיני.

פרשת יתרו

פרשת יתרו, מתן תורה אחד משישה ספירות שיש בידנו "זכור יום אשר עמדת לפני ה' אלוֹקֶיךָ, בחורב"

הרי שמתן תורה שהיה ברוב עם, יש כוח של זכירה שממשיך את העבר שיהיה בהווה ושיהיה במציאות של עתיד, כלומר אין עניינו רק מציאות של בחירה בעלמא של דבר שהיה ואינו, אלא כוח הזכירה, יוצר את מציאות ההמשכה שהדבר שהיה בעבר הוא עדיין ממשיך להיות במידת מה גם בגילוי של מציאות של הווה, באופן שיהיו בעיניך כחדשים בכל יום ויום, כאילו היום קיבלתם מהר סיני ועוד ועוד לשונות חז"ל שמציירים את הדבר שהזכירה של מתן תורה הוא לא זכירה בעלמא, אלא היא זכירה שמעוררת את הדבר ומגלה אותו בהווה מעין מציאות של עבר.

הבקשה שהייתה מצד עם ישראל במדרגת מתן תורה במשא ומתן שהיה בין הקב"ה משה וישראל כמו שרש"י מביא דברי חז"ל, בני ישראל תובעים במעמד הר סיני, רצוננו לראות את מלכנו, רצוננו לראות את מלכנו, כלומר הפנים שמתגלה במתן תורה, ההארה של התורה שנתגלה בהר סיני, שהקב"ה נותן תורה לעם ישראל, הפנים דיליה הוא באופן כזה של רצוננו לראות את מלכנו, שיאמר האדם שהרצוננו לראות את מלכנו, זה היה בקשה רק לזמן מתן תורה, אבל מכאן ואילך לאחר שנגמר גילוי מתן תורה, מכאן ואילך כבר הגילוי של הרצוננו לראות את מלכנו, אינו קיים. רבותינו מבארים להדיא, שיש המשך לאותו מציאות של גילוי, כשהחובת הלבבות מצייר את הכרת האדם, שהוא צריך להכיר את בוראו בלשונותיו הנפלאים, אחד מן הלשונות שמשתמש החובת הלבבות הוא בלשון, יראהו בעין שכלו, יראהו בעין שכלו, מעין מה שהיה במדרגת מתן תורה שנאמר שם, רצוננו לראות את מלכנו, מעין אותו דבר יש בכל דור ודור, הזכירה של זכור מה שעמדת לפני ה' אלוֹקֶיךָ בחורב, היא ממשיכה את העומק של הגילוי של הרצוננו לראות את מלכנו, באופן של יראהו בעין שכלו, כעין בשר ודם נאמר כי לא יראני האדם וחי כי לא ראיתם כל תמונה, כמו שמפורש בפסוק, אבל בפנים במעמקי כוח השכל של האדם נאמר, יראהו בעין שכלו, היראהו בעין שכלו? כמובן לא מובן כלל, לרוב רובם של בני אדם, מה כוונת הדבר יראהו בעין שכלו, אין השכל המוכרת לכל אדם למה שאדם מעיין בדברי תורה, יתבונן בדברי תורה, יש לו כוח עיונו של תורה, והמוכר לאלו שעמלים בתורה, אבל היראהו בעין שכלו הוא כמעט סוד גמור סוד גמור לרוב רובם של הנבראים המוחלט.

אבל להבין, יש את השכל שנמצא במוח שבאדם, שכל האנושי שנמצא בגולגולת, ובתוך השכל כדברי רבותינו, נמצא כוח הארת הנשמה, זהרי הנשמה שנמצאים בתוך המוח, וכאשר האדם נמצא באופן שעיקר הגילוי אצלו במדרגת השכל הוא באופן של השכל האנושי שבו, אז כל מה שהשכל שלו בו, מכיר ויודע או ההשכלות שאותם הוא מכיר, או השכלות חיצוניים, ויתר על כן השכלות של תורה.

אבל כאשר האדם עמל בדברי תורה, יש שני חלקים של עמלה של תורה, יש חלק אחד של עמלה של תורה, באופן שהאדם תהיו עמלים בתורה, מתיש כוח גופו של האדם, בלשונות חז"ל תלמידי חכמים שמנדדים שינה מעיניהם, או לשון אחר של חז"ל מקיא חלב שינק משדי אימו, ועוד ועוד לשונות של חז"ל באופן כזה שהעמל של האדם שור לעול, חמור למשא, נעשה מציאות של עמלה של תורה שהאדם מתיש את גופו בעמלה של תורה, זה סוג אחד של עמלה של תורה.

אבל יש סוג שני פנימי יותר של עמלה של תורה, והוא עמל ויגיעה של מחשבת האדם בדברי תורה, יש חלק בעמל בדברי תורה ששייך לכלל כל כוח הגוף, כדוגמא שהוזכר מקודם, שהאדם עמל מדיד שינה מעיניו וכדומה, יש עמל של דברי תורה ששייך למדרגה של דיבור ודיברת בם ולא בדברים בטלים, דברי תורה מחודדים בפיו, שאם ישאלך אדם אל תגמגם אלא תאמר לו מיד, כלשון הגמרא כידוע בקידושין, ושיננתם יהיו דברי תורה מחודדים בפיו.

אבל יש עוד פנים של עמל התורה, והגית בו יומם ולילה, זה כוח ההיגיון, המחשבה, מחשבת הלב, ומחשבת המוח, ושם בעומק עיקר עמלה של תורה, שם עיקר עמלה של תורה, ביגיעת המוחין, יגיעת הגוף הוא השלב הראשון, יגיעת הדיבור הוא השלב השני, לא פסיק פומיה מגירסא.

אבל עיקר פנים של עמל ויגיעה של עמלה של תורה, הוא נמצא במוח שבאדם, בזה שהאדם מהרהר תמיד בדברי תורה, בם יושב ומהרהר תמיד תדיר, יש בכמות של עיונו של דברי תורה שהמוח מחשב תמיד בדברי תורה זולת מקומות המטונפים וכדומה, מחשבתו תמיד בדברי תורה, אבל יתר על כן כוח היגיעה של העמל שנמצא בדברי תורה, עיקר עבודתו הוא העמל ביגיעת המוחין, באופן של ריכוז המחשבה אימוץ המחשבה מעמקי המחשבה, כוח החשבון שבמחשבה, שאר כל כוחות המחשבה כולם שם נמצא בעיקר עמלה של תורה, עמל יגיעה, שנמצא במחשבת האדם, שם האדם עמל עמל בדברי תורה, העמל של דברי תורה באופן של דיבור דיבור אין בו כמעט התגלות כמעט של עומק, יכול להיות את הכוח של ההרגש והחיבור שבדיבור, אבל הדיבור עצמו הוא עדיין גדר מסוים של עמל של תורה, אבל בכוח מחשבת האדם במקום המוחין של האדם, שם עיקר עמלה של תורה שאדם יתיגע לאמץ את כל כוח המחשבה ולשעבד אותו לעמלה של תורה,

כל זמן שההספק של האדם בדברי תורה הוא רק באופן של עמל של גוף כמנדד שינה מעיניו, או באופן של עמל של דיבור, שלא יפסק פומא מגירסא, אבל העמל שלו במוח הוא עדיין איננו נעשה בתוקף גדול, הרי שעל אף שבוודאי שהוא מקיים מצוות ודברי תורה, ובוודאי שהוא עמל בדברי תורה, אבל המוח לא מגיע למקום הזיכור דילי שיכול להגיע אליו,

אבל כאשר אדם עמל בדברי תורה, ומייגע מחשבתו בעומקה של תורה, ומשעבד את כלל כל כוחות המחשבה, כלל כל כוחות המחשבה לעמלה של תורה, בכמות ובעיקר באיכות, בעיקר באיכות אזי כאשר אדם משעבד את מחשבתו לעמלה של תורה, אז נעשה זיכור של כוח המחשבה, זיכור של כוח המחשבה,

והזיכור של כוח המחשבה מזכך את מציאות השכל, מזכך את המציאות של שכל אנושי, השכל שאדם קיבל אותו מטבע שעת יצירתו מן הבורא עולם, ומזדכך ומזדכך ומזדכך, ולפי לשונו של החזון איש, שבתחילה העמל ויגיעה אבל אחר העמל והיגיעה, נפתח שער חדש, אשר השכל מתענג ללא קץ, שכל מתענג ללא קץ,

פתיחת השער שעליו מעיד החזון איש שאחריו מתגלה ההתענגות השכל ללא קץ, עניינו ההזדככות של השכל האנושי שבאדם, מכוח עמל ויגיעה דייקא של מוחין מלבד כוח עמל של גוף, כמו שנתבאר, ומלבד עמל של כוח של דיבור כמו שנתבאר, זה עדיין לא פותח את השער שהשכל מתענג ללא קץ,

רק כאשר נמצא עמל ויגיעה, של מציאות המוחין המחשבה בכמות ובעיקר באיכות, כמו שנתבאר, והאדם מגיע למקום שמחשבתו עמלה ויגיעה עמלה ויגיעה כסדר בדברי תורה, שם לאט לאט מתחיל ל___ מציאות השכל, כאשר האדם עמל באופן של מחשבה, עד כלות כוח המחשבה, אז נאמר שנפתח שער חדש, שהשכל מתענג ללא קץ, דייקא כאשר הוא הגיע לכלות המחשבה,

הימים שבהם אנו נמצאים השתא, ימי שובבים, השבוע האחרון שבשובבים, מ"ב ימים כמו שאומרים רבותינו, אחד העבודות ודיברת בם מ"ב ימים, אבל מאידך שהיה נהוג חלק __ בקלם ובעוד, שעיקר התיקון של ימי שובבים, הוא מהמקור של טיפוש שבמוח ויגיעת המוחין בעמלה של תורה, באופן של ריכוז המחשבה ריכוז המחשבה,

לעמול להתייגע להתרגל לרכז את המחשבה בדבר אחד, הניסיון לרכז את המחשבה בדבר אחד, הוא עמל ויגיעה גדול עד למאוד, בתחילה צריך לנסות להתחיל בשיעור קטן מאוד של כמה עשרות שניות, ולאחר מכן להגדיל ולהגדיל ולהגדיל בפום שכל קובץ על יד הרבה מעט מעט,

אבל מעט מעט ובאופן של בניין להרגיל את כוח המחשבה שתהיה מרוכזת בדבר אחד, זה בניין של כוח המחשבה, פגם אות ברית קודש באופן שהמחשבות מתלבשים בטיפות ומתפזרים והתיקון שלו הוא הכוח של הריכוז של הבניין של העבודת כוח המחשבה שעומד במציאותו בשורשו, באופן של בניין מחובר מצורף מיוחד לדבר אחד,

והפועל שבדבר כמו שנתבאר, הוא העמל והיגיעה ראשית לסדר את כוח המחשבה באופן שיהא אפשר לו להתבונן בעניין אחד יותר זמן ויותר זמן ויותר זמן, בדרך כלל הקושי מתגלה אצל בני אדם בשעה עמלים בדברי תורה, אבל בעיקר יותר בשעה שעוסקים בתפילה והמחשבה פורחת, כשעוף השמיים שפורח להתם ולהכה לד' רוחות השמיים שם האדם רואה ומכיר עומק הקושי לשלוט על מציאות של מחשבה,

וגם אז, רוב הפעמים שבני אדם מצליחים לשלוט על המחשבה בתפילה זה לא נובע מעומק של ריכוז של מחשבה כפשוטו, אלא זה נובע מריכוז הלב של תשוקת הדבר שמרכז את מחשבתו, אבל זה לא בעומק ריכוז מחשבתו כפשוטו, בדבר שאדם חושק משתוקק אליו מאוד, אז בכוחו לרכז את המחשבה לאותו דבר,

וכאשר התפילה של האדם היא באופן כזה של שפכי כמים ליבך נוכח פני ה' באופן של שפיכת הלב שפיכת הנפש שפיכת הרצון, אז כוח הרצון גורם פעמים לפי מדרגתו של כל יחיד ויחיד לריכוז של מחשבה באותו עניין שבו הוא עוסק, מכוח תשוקת הלב זוהי סוגיא אחרת של ריכוז,

כאשר עוסקים בעמלה של תורה בוודאי שגם יש סוגיית שכפי עומק החשק והרצון של האדם לעסוק בדברי תורה, כך השיעור שהוא יכול לרכז את מחשבתו, מעין מה שנאמר בתפילה שיש כוח של ריכוז של מחשבה מכוח תשוקת הלב, כך מעין כך בעמלה של תורה, יש כאן ריכוז בעמלה של תורה, מכוח תשוקת אהבת התורה,

ורצון האדם לעסוק בדברי תורה לקיים את רצונו יתברך שמו כך נולד בו גם בעסקו בתורה כוח של ריכוז של מחשבה אבל זה סוגיית אחת של ריכוז של מחשבה,

אבל עיקר בניין כוח ריכוז המחשבה בעמלה של תורה, הוא נבנה אצל האדם מלבד כוח התשוקה והרצון שהוזכר לעיל מכוח תוקף הרגלו לרכז את מחשבתו בעניין אחד בעסק התורה שבו הוא עוסק, קובץ על יד הרבה כמו שנתבאר, מעט מעט אבל לבנות מציאות של כוח של מחשבה, זה תחילת נקודת הבניין החיצוני,

ולאט לאט כאשר האדם בונה את כוח הבניין של המחשבה, הן מהצד החיצוני שבו כמו שהוזכר והן מהצד הפנימי של תוקף ורצון וכוונה של תפילה, ונבנה יחדיו מציאות של ריכוז של מחשבה, האדם ממשיך להתרכז מכוח שהוא מעניין בדברים ומתבונן בדברים, לוקח דבר אחד מדברי תורה ומביט עליו מכל צדדיו מכל היקפיו לכל אפשרויותיו לכל צדדיו שנולדים מכך, לכל

הנפקא מינא שיוצאים מתוך הדברים, כלל פרט חיבורים לנקודות אחרים וכדומה, לאט לאט הנפש השכל נבנה אצל האדם באופן כזה שנעשה ריכוז של מחשבה,

וככל שהריכוז של האדם במחשבתו גדול יותר, כך נעשה כוח הבניין הבניין של צורת מחשבתו, זה בניין עדיין, אבל זה בניין שהוא חלק גדול מעמל התורה,

לרכז את המחשבה בעניין אחד, בנחת אבל בתוקף, בנחת ובתוקף, זה נראה בתחילה תרתיי דסתרי אבל שם מונח יסוד ההצלחה,

הבניין של כוח המחשבה אצל האדם שהוא נעשה בשני החלקים שהוזכרו עד השתא, הן באופן של תשוקת הלב והרצון, והן באופן של הרגל לחשוב בדבר ויתר על כן כמו שחודד מכוח עומק עיונה של תורה להקים את הדברים מכל צדדיו על זה בא תוקף כוח תשוקת השכל, תשוקת השכל להתחבר לדבר,

נחדד, יש תשוקת הלב ויש תשוקת השכל, אלו הם שתי השתוכקות תשוקת הלב מהתשוקות המוכרות לכל בני האדם, הן מתשוקות של העולם השפל דיין, הן מהתשוקות המרוממות יותר כמו תשוקה של תפילה, וכדומה

אבל יש עוד סוגיית שהיא תשוקת השכל, בלשון הרמח"ל זה נקרא בבחינת דרך ה' אצל השכל המשתוקק שכל המשתוקק יש תשוקת השכל, ככל שהאדם השכל שלו יוצא מהכוח לפועל, אז התשוקה שלו לדברי חכמה הולכת וגדלה, כאן מונח העומק של ההתקשרות לדברי תורה

יש אם כן אופן של התקשרות לדברי תורה מכוח תוקף רצון שבלב ושם שייך גם בתפילה ובשאר הדברים.

יש את כוח הבניין להתרגל לחשוב מאותו עניין מעט מעט יותר יותר, יש את כוח החיבור למחשבה בשעה שאדם לומד את הדבר מכוח עיונו כמו שהוזכר, ומביט על הדברים בכלליהם בפרטיהם בהיקפם מכל צדדם בתולדות הנפקא מינא שבהם ולאט לאט הוא מתרגל להביט על הדבר באופן רחב יותר,

אבל יתר על כן כמו שהוזכר באחרונה, כשהשכל מתחיל לצאת מהכוח לפועל, יש כאלה שנולדו עם זה יותר בטבע, ומי שלא נולד לאחר עמלה של תורה שהשכל מתחיל לצאת מהכוח לפועל, אז מתגלה אצל האדם תשוקת השכל, בלשון הגר"א זה חפץ השכלי, לשון הרמח"ל שהוזכר בדרך ה', אצל השכל המשתוקק שכל המשתוקק,

וכאשר מתגלה אצל האדם החפץ השכלי, מתגלה אצלו תשוקת השכל, חפץ השכל המשתוקק, אז החיבור שלו לדברי תורה נעשה מכוח תשוקת השכל, נעשה חיבור לדברי תורה, נעשה בתוקף בתוקף, על גבי כל שאר החלקים שהוזכרו עד השתא, כאשר מתגלה התוקף של כוח השכל, השכל המשתוקק החפץ השכלי, אז נעשה חיבור למציאותו של דברי תורה, ואז הדברי תורה והשכל של האדם מתחברים יחד, מתחברים יחד, ונעשה מיזוג אמיתי בין מציאות שכלו למציאות הדברי תורה.

זהו מי שהוא באמת בגדר תלמיד חכם שמחשבתו נמצאת במדרגת תורה, מחשבתו נמצאת במדרגת תורה, ואז השכל שלו מתעדן מתעדן נעשה דק יותר, עדין יותר, ואז מתגלה העידון האמיתי של לפי העדינות כך מקום העידון בנפש, זה עידון של השכל כשהוא נתמוזג עם מציאות הדברי תורה בכל מהלך הדברים שהוזכרו עד השתא, שלב על גבי שלב.

אז מציאות השכל של האדם, שכל האנושי שבו, שהוא מתמוזג עם מציאות החכמה חכמת התורה הקדושה, אז השכל האנושי בטל בטל למציאות אורייתא, בטל למציאות אורייתא, באופן הזה _____ זה מי שבגדר תלמיד חכם, אז דעתו היא דעת תורה כי השכל שלו מתמוזג עם מציאות הדברי תורה

כשמגיעים לאותו מקום בנפש בגדר שכל שבדבר כמו שהוזכר השתא, אז מציאות מחשבתו של האדם נמצאת כסדר בתוך דברי תורה, אבל לא רק מצד עמל ויגיעה, היא נמצאת בסדר בדברי תורה מחמת שהשכל ממוזג עם מציאות הדברי תורה, ודאי שיש שמה עוד הרבה עמל והרבה יגיעה, כל הזמן להעמיק יותר בדברי תורה, לקשור את המחשבה עוד יותר לדברי תורה, בייתר תוקף ובייתר עוז, ולעמול לעמול עד כלות הכוחות המחשבה בעמלה של תורה, כלות כוחות המחשבה בעמלה של תורה.

אם לא עושים את כל מהלך הדברים שהוזכר השתא, ולהתחיל להתעמק את כלות המחשבה בעמלה של תורה, שזה על גבול של סיכון מסוים שאדם יתאמץ מעבר לשיעור של קומת מדרגתו,

יש כאלה שניסו להגיע לאותו התאמצות של מחשבה, חס ושלום הציץ ונפגע אז כוח מחשבתם הלך ונתבטל ואפילו לחשוב כסדר בדברי תורה הם לא הצליחו, מחמת שניסו לקחת את כל מהלך הדברים להניח אותו בצד ולהגיע לתוצאה האחרונה באופן של דילוג, התוצאה האחרונה באופן של דילוג רבים עשו כרשב"י ולא עלתה בידם אלא חס ושלום להפך,

אבל כאשר בונים את הדברים כמו שהוזכר בסדר בבנין בפום שכל בתפילה במעמקי טוהר הלב לעבודה תמו, ובונים את הסדר של הדברים שנתבארו מגיעים למקום של ההתמוזגות, ועמלים כסדר באופן של עמלה של תורה, עד עד מציאות של כלות המחשבה, אז נפתח השער החדש שהשכל מתענג ללא קץ

לפני כן יש מקום של עידון, אבל זה אם ולא ורפיא בידו, אם ולא ורפיא בידו, אבל כאשר עוברים את סדר הדברים ואז מגיעים למקום של יגיעת המוחין וכלות המחשבה, מתוך תוקף חשק של חפץ השכלי, של השכל המשתוקק, כל זמן שאין לאדם גילוי של חפץ השכלי, ושכל המשתוקק, והוא מנסה לעמול בדברי תורה במחשבה עד כלות כוח המחשבה, הרי שזה באופן שהוא אונס את מחשבתו לחשוב מעבר למדרגתו שלו, כי אין לו כוח לחשוב בכזה תוקף, זה נגד טבעו עדיין אבל כשמתגלה הרצון, מתגלה החפץ השכלי, מתגלה השכל המשתוקק, אז הוא מוסר נפשו, הוא מוסר את שכלו על מה שהשכל בעצם משתוקק לאותו דבר, שם נמצא העומק של מסירת המחשבה לעמלה של תורה.

וכשנמצאים באותו מקום אז העבודה למסור את המחשבה עד כלות המחשבה, היא שייכת לאותה מדרגה היא שייכת לאותה מדרגה, זה העומק של התיקון של הימים האלה.

תיקון של ימי השובבים שעיקרם בכוח מחשבת האדם כמו שהוזכר הוא מהלך הדברים שהוזכרו השתא בקצרה

אבל להבין לפי זה כשמגיעים למקום שהוזכר השתא, אז ורק אז שייך בסוגיית שבה פתחנו, בני ישראל במדרגת מתן תורה ביקשו רצוננו לראות את מלכנו, רצוננו לראות את מלכנו, פן שמא תאמר שהיה שייך רק במדרגת הר סיני, _____ חובת הלבבות, שבכל דור ודור עבודתו של האדם עניינו יראהו בעין שכלו,

נו זה נשמע מדרש פליאה רוב בני האדם, מה זה יראהו בעין שכלו? כשלא מבינים את דברי החובת הלבבות אז מפרשים אותו באופן כזה שיראהו בעין שכלו, יתבונן בהנהגת הבורא, הוא יתבונן בהטבת הבורא לנבראיו, בוודאי שכל המידות האלה הם נכונות, אבל לא לזה כוונתו,

כשהחובת הלבבות מדבר בלשונות של הכרת הבורא, הוא מדבר בלשונות של משאר שכלו נבקע נבקע, יכירנו במצפוני לבבו, זה שהלב נפתח ומתגלה הושכנתי בתוכם בתוך ליבו של כל אחד ואחד, יש הכרת הבורא במציאות הלב, כשהאדם זוכה ללב טוב ברא לי אלוקים ורוח נכון חדש בקרבי, הוא זוכה לפתיחות הלב, הוא זוכה לגילוי של מעמקי הלב, שם הוא מוצא את מי שאמר והיה העולם, של ושכנתי בתוכם, בתוך ליבו של כל אחד ואחד.

אבל זה סוגיית אחת של גילוי הבורא שנתגלה במעמקי הלב, יש עוד סוגיית של גילוי של הבורא שהוא שייך ליראהו בעין שכלו, לשון הרמב"ם הידוע עד מאוד במורי נבוכים בפרקים האחרונים של נ"א נ"ב ונ"ג, הוא מדבר על סוגיית של דבקות בקב"ה מכוח השכל מכוח המחשבה,

אבל איזה שכל על איזה מחשבה מדבר הרמב"ם שיש מציאות של דבקות? הוא לא מדבר על אדם שכמו שהוא יכול לחשוב באספמיה, הוא יכול לחשוב בדברי תורה הוא יכול לחשוב בבורא, להבדיל אלפי הבדלות.

אלא הוא מדבר על מהלך הדברים שהוזכרו השתא, אצל מי שהשכל שלו יוצא מהכוח לפועל, אצל מי שמתמזג השכל שלו עם הדברי תורה אצל מי שמסר נפשו ומחשבתו על הדברי תורה בכלות המחשבה,

ואז נתקיים בו שנפתח שער חדש, אשר השכל מתענג ללא קץ, וכאשר השכל האנושי של האדם מתעדן ומזדכך ומתמזג עם מציאותו של תורה, אז אור הנשמה אצלו אור הנשמה מאירים במוחו, והם כביכול ___ מה שנאמר ___ יראהו בעין שכלו, מה שייך לסוגיית של נבוא ___ 27:26

והכרת מציאות הבורא לא רק במעמקי ההרגשה שבלב, ההרגשה שבלב, אלא מהלך הדברים יראהו בעין שכלו, מדרגת מתן תורה, כשבאים לסדר את הדברים, ראשית כל אחד ואחד מאיתנו נשמות ישראל, רגלינו עמדו על הר סיני ונתקיים בנו הרצוננו לראות את מלכנו וגם בעת רעי

אז זה חבוי עמוק עמוק במעמקי הנשמה, להגיע עד לשם זה עבודה ארוכה, אבל סוף מעשה במחשבה תחילה, להיכן אנו מכוונים את החיים? מכוונים את החיים להכרת הבורא בלב של ושכנתי בתוכם, הכרה חושית פשוטה בנוכחות מציאות הבורא יתברך שמו שממלא הכל, ומכוונים את החיים להכרה של זיכרון השכל מכוח אורה של תורה, עמלה של תורה כמו שנתבאר בהרחבה, לעמלה של תורה שייקף את המחשבה באופן כזה שמביא את האדם לזיכרון השכל, שהשכל שלו אור הנשמה מאיר בקרבו, רצוננו לראות את מלכנו יראהו בעין שכלו, פן שמא יאמר האדם המדרגה הזו גבוהה ממני ורחוקה, לכן סודר כל סדר המדרגות בקצרה איך להגיע לאותו מקום, כל אחד כמה שהוא יזכה מאותם חלקים אשרי וטוב לו,

אבל פתור בלא כלום בודאי שאי אפשר, וסוף מעשה במחשבה תחילה לשאוף להיכן להגיע לבסוף, להתחיל לבנות את הדברים כסדר,

לבנות את תשוקת הלב לדברי תורה לבנות את הבניין של ריכוז חיצוני בדברי תורה להתרכז באותו עניין מכל היקפו ולאט לאט כמו שנתבאר שהשכל יוצא מהכוח לפועל הוא מתחיל להתמזג עם מציאות הדברי תורה ואז למסור נפשו של מחשבתו על לימוד תורה, שם מגיע עומק מציאות החיים

מי שרגליו עמדו על הר סיני, זה עומק ההשתוקקות של הנפש שלו, כי זה מונח אצלנו, ועל זה נאמר בעומק, זכור יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב, תזכור את המעמקים של הגילוי שהיה לכל יחיד מישראל בפרט מציאות של גילוי מציאות של הבורא רצוננו לראות את מלכנו.

פרשת תרומה

הסתכל באורייתא וברא עלמא, הקב"ה כביכול בסוף בריאת העולם מסתכל בתורה וברא את העולם והרי כדברי חז"ל כידוע, היה בורא עולמות ומחריבן מתחילה, ולאחר מכן חזר ובנה את העולמות דידן, והוא יתברך שמו אמר דן היהין לי יתון לא היהין לי, העולמות הראשונים נחרבו נשברו, ולא היה להם קיום, אבל העולם דידן הוא העולם המתקיים, ובעומק, כשמסתכל באורייתא וברא עלמא, הלוחות הראשונות שנשתברו, כביכול בהם הסתכל הקב"ה וברא את אותם עולמות שעתידיים להיחרב,

ובלוחות השניות המתקיימים בעלמא דידן, נסתכל הקב"ה וברא את העלמא דידן, שיש לו מציאות של קיום, ולפיכך, מה שנראה כפשוטו שמציאות השלמות שמציאות הבניין שמציאות הקיום, היא שורשו באורייתא, אבל הקלקולים, החורבנות, השבירה הוא איננו מאורייתא אלא זה דייקא באופן שכל הפורש כפורש מן החיים,

אבל בעומק יותר, גם שורשי הקלקולים שורשי החורבנות שורשי השבירה, גם הם נמצאים במעמקי אורייתא, כשם שנמצא בארון מציאות של לוחות שלימות, שזה קיום העולם, כך נמצא בתוך הארון הלוחות השבורות שהם שורשי החורבן של מציאות העולם.

ולפי זה להבין, זה לא רק שורש החורבן של בונה עולמות ומחריבן שנמצא בלוחות שנשתברו, וזה לא רק הדברי תורה עצמם של הלוחות הראשונות של אותיות פורחות באוויר והלוחות משתברים, אלא כל השברים כולם, כל השברים כולם שנמצאים בעולם, הם מושרשים בלוחות שנשתברו,

כל הקשיים והמשברים שעוברים בני אדם כאן בהיי עלמא ורבים מהם עד למאוד, לא שהאדם למשל עוסק בתורה, יש לו שבר אז הוא מפסיק לעסוק בתורה, אבל הוא פורש כביכול מהתורה, זה ההסתכלות החיצונית, ההסתכלות הפנימית עניינו שהשבר נמצא בתוך הגדרי תורה עצמו בתוך הגדרי תורה עצמו, רק צריך דעת, שבשעת השבר נמצאים בתוך התורה,

ההגדרה הברורה היא ששברי לוחות מונחים בארון, נסתכל באורייתא וברא עלמא, וכמו שהוזכר, הקב"ה הסתכל בלוחות ראשונות וברא את העולמות שקדמו ואלו העולמות שנשברו, ומכאן ואילך כל מציאות של כל שבר של כל שבר של כל יחיד ויחיד, הוא נמצא בתוך מעמקי הלוחות הראשונים של שברי לוחות מונחים בארון,

והארון כמו שמבואר נקרא ארון מלשון אור אור אור נ' אור הנ', זה ארון, ולא רק הלוחות השניות השלמים יש בהם מציאות של הארה, אלא גם מציאות של לוחות ראשונות ששורשם כמו שהוזכר לעיל ומכוחם נעשה מציאות של כל השברים כולם שיש לכל בני אדם גם עליהם חל מציאות של אור, זה הסוגיית של הימים שבהם אנו נמצאים השתא

רבתינו מלמדים אותנו בדרך רמז, שארור המן בגימטרייה "שבר" ברוך מרדכי בגימטרייה "שבר", והארור המן שגזר להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, מה לקוטלו קולא מה לקוטלו פלגא, אז יש שבר שזה קוטלו פלגא אבל איפה השבר של קוטלו כולא ?

כשיש גזרה של להשמיד להרוג לאבד את כל היהודים, זה קוטלו כולא, קוטל את כל העולם כולו, זה ברור הרי כמו שאומרים רבותינו, אם אין ישראל אין עולם, אם אין ישראל שעוסקים באורייתא כמו שמאריך הנפש החיים, אז אין מציאות של עולם, אם כן עומק הגזרה של להשמיד להרוג לאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים, זה בעצם חורבן העולם, זה לא ביטול של ישראל, אם אין ישראל אם אין ישראל שעוסקין באורייתא, אז עומק גזרת המן, זה להחזיר את הבריאה לחורבן שלה, להחזיר את הבריאה לשבר שלה, זה ארור המן בגימטרייה של "שבר" זה עומק גזרתו.

המן אם כן לא גוזר רק להשמיד להרוג יהודים, אלא הוא גוזר להשמיד להרוג את כל בורא עולם, ובעומק יותר את כל העולם כולו זה מונח בגזרתו של המן.

זהו השבר הגמור ביותר שהיה במציאות הבריאה, היה מעין כך אופן של קבלת התורה, מקבלין את התורה מוטב, ואם לא אחזיר את העולם לתוהו ובוהו כמו שאומרים חז"ל לא היה אפשרות של שבר, והמהדורא בתרא של אותו שבר חוזר ומתגלה בלהשמיד להרוג ולאבד,

אבל מה יצא מכל השבר הזה? הרי השבר הזה לא נשאר במציאות של שבר לא נתקיימה מחשבתו של המן, גמולו ישיב לובראשו, אלא להפך, מהשבר הזה יתגלה, ליהודים הייתה אורה, יתגלה אור מאותו מציאות של שבר,

ומאפה מתגלה מציאות של האור מאותו שבר? כי השברי לוחות כמו שנתבאר מונחים בארון, גם מהשבר מהשברי לוחות מהמשברים של הכלל ומהמשברים של הפרט יוצא מציאות של שברי לוחות מונחים בארון, יוצא מזה אור מכל אותו שבר, זה מעמקי ימי הפורים הללו,

ימי הפורים מגלים לנו את הפועל שבדבר מה שבשורש שברי לוחות מונחים בארון שמשבר יוצא אור, זה בכוח נמצא בלפני ולפנים, ובית קודשי הקודשים, אבל הפועל של זה בשושן הבירה היה את השבר המוחלט להשמיד להרוג, והמלך והמן ישבו לשתות, והעיר שושן נבוכה, היה את השבר המוחלט של קומת הבריאה, ומהשבר המוחלט הזה כמו שנתבאר יצא ליהודים הייתה אורה, מציאות של אור.

האור אם כן שיוצא ממציאות החורבן, הוא גנוז במעמקי התורה עצמה ובדקות-בלוחות, שברי לוחות שמונחים בארון, משם יוצא מציאות של אור, וכפי שנתבאר שהלוחות שנמצאים, השברי לוחות שנמצאים בארון, הם לא רק שורש השבירה, אלא השורש השבירה הוא שורש אבל יש לו ענפים ויש לו פרטים,

והענפים והפרטים הללו הם בעצם כל המשברים שכל העולם כולו עובר מיום היוולדו עד עלמא דידן, דוגמא בעלמא, אישה הכורעת לילד הנמצאת בלשון חז"ל יושבת על המשבר יושבת על המשבר, זה שלושה דברים נשים מתות בשעת לידתן, זה הופך להיות משבר חשש למיתה,

עכשיו זה גם חשש של קוטלו כולא, לא רק קוטלו פלגא באופן של חולי או באופן של איבר, אלא באופן של קוטלו כולא על שלושה דברים נשים מתות בשעת לידתן, כדברי המשנה במה מדלקים כידוע.

אבל זוהי דוגמא אחת שורשית למציאות של שבר, דוגמא בעלמא למציאות של שבר, אבל כאשר חל אותו מציאות של שבר מה קורה? היא לא ח"ו מתה בשעת לידתה, ומתי אם כן זה נעשה? באופן של לידה. עוד פעם באותו אופן של ליהודים הייתה אורה, אסתר נמשלה לאיילת השחר

כמו שאומרת הגמרא ביומא , איילה זו באופן של לידה, מפציע האור איילת השחר לאחר מכן בא מציאות של אור, אז אישה שיושבת על המשבר אם לא נתקיים בה הלהשמיד להרוג ולאבד, המתות בשעת לידתן, אז מתקיים בה ליהודים הייתה אורה, נולד ולד שהוא נר ה' נשמת אדם,

זה הלידה שמתגלה באותו מציאות של משבר, חוזר ומתגלה המדרגה שנקראת מציאות של ליהודים הייתה אורה אור שנולד ממציאות של שבר,

ובעומק לפי זה, בכל המשברים כולם שעוברים בני האדם כל המשברים כולם שעוברים בני האדם, ההגדרה שלהם כלשון חז"ל לשון הפסוק שעל זה בארו חז"ל, חסרון האור מן החושך חסרון האור מן החושך, זה שורש כל השברים כולם שנמצאים בבריאה.

כשהאדם נמצא בנקודת קושי, כשהאדם נמצא בנקודת עמל, צריך להבין שיש שני מביטים איך מביטים על אותו דבר, במבט החיצוני יש כאן קושי יש עמל וכשלא זוכים זה הופך מציאות של שבר, אבל כשמביטים בפנים, כשמביטים בצורה של אורייתא, אז כל שבר ושבר שאדם נמצא, כמו בשעה שהאדם לומד סוגייתא הוא יכול לעמול על קושייא, פעם הוא מוצא תשובה, פעם הוא נשאר בצורך עיון, פעם בצורך עיון גדול, כדוגמת רבי עקיבא כסדר, הקושי הזה המעכב הזה הוא חלק מגדרי הדברי תורה, כמו דרשת חז"ל מהגמרא והמכשלה הזו תחת ידך, אין אדם עומד על דבר הלכה אלא אם כן נכשל בהם, לא כתוב כאן שלפעמים האדם נכשל בדברי תורה,

כתוב כאן היסוד שאין אדם עומד על דבר הלכה אלא אם כן נכשל, לא שייך לעמוד על דבר הלכה בלי נכשל, ולהבין עמוק, כל דבר שנמצא בבריאה השורש שלו באורייתא, אז חלקו של כל אדם באורייתא, כל אדם באורייתא בנוי באופן כזה שאין אדם עומד על הלכה אלא אם כן נכשל בהם, אין אפשרות אחרת כאן בהיי עלמא לעמוד על דבר הלכה, ואצל כל אדם ואדם מעין מה שהיה בשורש הבריאה הסתכל באורייתא וברא עלמא, אז מעין אותו דבר אצל כל אדם ואדם מתגלה האורייתא שלו הוא השורש של העמלא שלו, זה הרי ברור עובר במעי אימו בא מלאך ומלמד כל התורה כולה ששייכת לחלקו,

התורה ששייכת לחלקו לענייין דידן השתא נאמר בה והמכשלה הזו תחת ידך, אין אדם עומד על דבר הלכה אלא אם כן נכשל בהם נכשל בהם.

והנכשל בהם מתגלה בשורשו בדבר הלכה אבל כאשר הוא יוצא מהכוח לפועל מהדברי תורה לעולם המעשה, אז מתגלה האופן של הנכשל בהם באופן של פועל גמור,

כמו שבראשית הבריאה כביכול הקב"ה היה בורא עולמות ומחריבן הסתכל בעולם וברא עלמא והעלמא הזה היה מחריבן, כך ומעין כך אצל כל אדם בעסקו באורייתא, כמו שכאשר האדם עמל בדברי תורה יש לו את העמל את היגיעה את החוסר בהירות ויש לו את הדבר הלכה שנכשל בהם, אז כשהתורה שלו יוצאת מהכוח לפועל בעולם שלו בעולמו הפרטי שלו, אז מתגלה הנכשל בהם באופן של מעשה בפועל אבל זה אותו שורש של הדבר הלכה שנכשל בהם,

מי שנכשל בעומק יותר מהכישלון של הדבר הלכה שבו, זה באמת כישלון, אבל עד כמה שהכישלון באותו שיעור של האדם עומד על דבר הלכה אלא אם כן נכשל בהם, זה שבע יפול צדיק וקם, זה צורת החיים,

והמבט הנכון שבשעה שאדם נמצא באותו מקום באותו מצב, הרי בשעה שאדם עמל בדברי תורה אין עדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם, הרי הדבר הלכה שהוא נכשל בהם משוגגים כי טובו כמו שאומרים רבותינו זה לא רק מלשון שגגה אלא זה מלשון באהבתו ישגה תמיד, שהשיגיון לדוד זה שגגה זה טעות אבל זה נובע מעומק האהבה, ממעמקי האהבה כאן מונח השיגיון לדוד,

השיגיון הזה שמתגלה כאשר הוא מתגלה בדברי תורה אז זה באהבתו תשגה תמיד בעמל התורה, אבל השיגיון הזה מתגלה באופן של שגגה בדבר הלכה, והשיגיון הזה מתגלה בכישלון בשבר שהאדם עובר בשעה שהוא עמל כאן בעולם, וכשהוא מסתכל במבט של פנים כמו שנתבאר, אז ההסתכלות שלו היא באופן כזה שהנפילות שלו הם בתוך התורה הם לא מחוץ לתורה, זה נקרא פורים,

הנפילות הם לא כפשוטו שהאדם נפל מהדברי תורה, אלא כמו שבשעה שהוא עמל בדברי תורה אז הנכשל בהם הוא קיים בזה מצוות תלמוד תורה וחל בזה אופן כזה של הקב"ה חד היא בפלפולא דאורייתא אפילו אם הוא לא זכה לכוון לאמת, כמוכן שהמכוונים, הראשונים לא נשתבחו אלא בסברא ישרה ולכוון לאמת,

אבל בהכרח שחלק מצורת הסדר של העמל שהאדם מגיע לנקודת האמת הוא עובר הרבה חלקים שהם אינם אמת לאמיתה ברורה,

והוא מקיים בהם מצוות דברי תורה והוא מחוייב לברך עליהם ברכות התורה והם הם חלק מהדברית תורה, הדברי תורה הללו נקראים שברי לוחות מונחים בארון, גם הלוחות השניות באו על גבי הלוחות הראשונות שנשתברו איפה מתקיים בלוחות והמכשלה הזו תחת ידך הם אותו דברי הלכה, ואלא אם כן נכשל בהם, הלוחות הראשונות הם הנכשל בהם

והלוחות השניות זה ההגעה לנקודת האמת, זה אמור בשורש השורשים בקבלת התורה, וזה אמור בעמלה של תורה אצל כל יחיד ויחיד, אבל מעיקר לעניינו דידן השתא זה אמור אצל כל אדם בכישלונות שאנחנו עוברים כסדר בימי החיים, הרי כל מהלך של ימי הפורים היה נראה כמהלך של כישלון נתחיבו ישראל שבאותו הדור כליה ועל כן דעתם נהנו מסעודתו של אותו רשע שבשושן יהרגו שבשאר מקומות אל יהרגו, רשב"י ותלמידיו, אלא מפני שנשתחוו לצלם אז איך נראה כל מהלך אותו דור? אין לך דור של המכשלה הזו תחת ידך יותר מאותו דור שנתחיבו ישראל כליה, _____ ולפי זה כל הדור כולו וכל הדורות כולם וכל העולם כולו כמו שנתבאר לעיל.

אבל מהמעמקים של הכישלון הזה, מהמעמקים של הכישלון הזה צומח ליהודים הייתה אורה שברי לוחות ארון אור נ' כמו שהוזכר,

התפיסה הפנימית היא שהאדם צריך להבין בשעה שהוא נמצא בנקודת השבר, לא כפשוטו שזה שבר, זה שבר ושברי אור תורה ושברי לוחות מונחים בארון, זה המעמקים של כוח השבר שנקרא שבר מלשון שב רע, זה לא רק כפשוטו שאדם נמצא רק באופן של תוהו בעולם של _____ בעולם של קלקול,

אלא בשעה שהאדם נמצא בנקודת השבר שבו הוא צריך להכיר שהוא הוא גופה תורה שמשתברים בתוכו, היזהרו במי ששכח תלמודו, שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון, אז יש קדושה לשברי לוחות,

אז אדם שעמל בדברי תורה ומתייגע ועובר את מה שהוא עובר ואת השברים שהוא עובר באותו זמן מתקיים בו היזהרו שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון, על אותו זמן של מציאות של שבר,

אבל הינא מילא שאדם נמצא באותו דעת הוא מבין שהשבר שלו זה שבר רע הוא משיב אותה לדברי תורה הוא לא רואה את השבר שלו כמציאות של שבר לעצמו,

המבט החיצון רואה שיש מציאות של שברים כפשוטו, זה משבר כלים בחמתו, וחמת המלך, המן וימלא חימה הוא רואה שבר כמציאות של פשוטו שמשבר כלים בחמתו,

אבל מי שמביט עמוק רואה את הדברי תורה נמצאים בתוך כל מעמקי מציאות של שבר, שורשי השבירה הזו כמו שבארו רבותינו, סיבת השבירה היא גאוה הפועל של השבירה הוא כעס, אלו הם שתי המידות שיוצרות את נקודת השבר,

בקילקול זה כוחות של המן, המן היה המלך רומם אותו מעל כל השרים, וכל זה אינו שווה לי לראות את מרדכי היהודי היושב בשער המלך שלא ייקום ולא יזע ממנו, הרי כל שורת המציאות הדבר התחיל מכוח גאוה זה מציאות של המן,

ומה זה גורם לו ? וימלא המן חימה, חימה, ויבן בליבו לשלוח יד במרדכי לבדו כי הגידו לו את עם מרדכי, אלא הוא הופך את זה לאופן כזה של להשמיד להרוג לאבד את כל היהודים זה מקום שמביא לשבר שהזכר,

סיבת השבר היא גאוה כל זה איננו שווה לי אפילו שכולם כורעים ומשתחוים לו מבואר לעניין בדברי רבותינו, שמעמקי כל השברים של האדם סיבתם הוא גאוה, הפועל יוצא שבהם לאחר שחל הגווה בנפש הפועל יוצא שבהם זה כעס, זה מציאות של שברים.

והאופן העמוק שבדבר, בשעה שהאדם נמצא במעמקי השברי דילי צריך להבין כמובן שהמידות אינם מתוקנים והם אינם שלימים אבל שורש הגאוה דקדושה בנפשו של אדם ויגבה ליבו בדרכי ה', מקום הגאוה האמיתית של האדם האש היא ממעמקי האש של האורייתא הלא כל דברי כאש נאום ה' נמשלה לאש, שזה מעמקי האש של הקדושה, אבל מכיוון שהאדם מעורה טוב ברע, המן מן התורה מניין ? המן העץ אשר אמרתי לך לבלתי אכול ממנו אכלת, אז אין מציאות של גאוה של קדושה לבד אז יש פה גאוה דקלקול, וזה סיבת השבירה שאדם עובר,

אבל הוא מכיר ויודע ששורש הגאוה במעמקי נפשו הוא כולו טוב, הוא כולו טוב, אלא שמתערב בו המן העץ אשר אמרתי לך לבלתי אכול ממנו אכלת, עץ הדעת מעורב טוב ברע, זה המן מערב בכל טוב מציאות של רע ואז הוא מראה לאדם את הגאוה של הקלקול בלבד, וזה נעשה מציאות של כעס מציאות של שבר מציאות של נפילה.

אבל כאשר האדם מכיר ויודע שמעמקי כוח הרוממות שבנפש, הוא כוח הגאוה של קדושה, ויגבה ליבו בדרכי ה' וידבק במידותיו מאלו יתברך שמו, ה' מלך גאות לבש, זה גאוה של קדושה, אבל הוא גם מכיר ויודע שיש לו תערובת תערובת של גאוה שהיא איננה של קדושה, אבל התערובת הזו שהיא איננה של קדושה זה המכשלה של תחת ידך,

בעומק למה האדם נכשל גם בדברי תורה זה לא רק כי הוא עוד לא זכה להגיע לאמת, מחמת שהגאווה שלו מעמידה אותו באופן כזה שגם את הדברי תורה הוא לא מסיג באופן השלם מכוח גאוותו אבל הצורה האמיתית, המבט האמיתי של החיים, הוא שכל כוחות הנפש בכל מצבי האדם שנמצא בתוכם, הוא לא רואה את עצמו כפורש מן התורה ולכן חל בו מציאות של קלקול,

אלא הוא רואה את זה באופן של דרכי תורה שהוא נמצא בתוך מהלכי תורה שם העלייה שלו אבל גם שם הנפילה שלו בתוך התורה עצמה,

הוא לא יוצא מהתורה בשעה שהוא נופל, אלא הוא עולה בתורה והוא נופל בתוך התורה, זה חיים של מי שחי חיי אמת, על דרך כלל המבט של בני אדם שבשעה שהם עולים אז הם עולים בתורה, אבל בשעה שהם נופלים אז הם נפלו מהתורה, זה בעצם שורש הנפילה של האדם שממש קשה הרבה יותר לעלות,

אבל המבט האמת שבשעה שהאדם מכיר שהנפילה שלו היא בתוך גדרי תורה עצמה, כמובן זה לא השלמות זה שבדי לוחות, זה לא הלוחות אבל זה שבדי לוחות,

כשהדעת הזו נקנית אצל האדם, שכל השברים שלו הם במהלכי דעת, זה עץ הדעת טוב ורע, זה במהלכי דעת, זה לא נפילה כפשוטו, זה נפילה של דעת שהיא היא בבחינה של דעה קנית וחסרת, דבר קנית מה קנית בנהרדעא אומרים---- זה מעמקי נפילת האדם שמתגלה במעמקי הדעת, זה נפילה בתוך מציאות של דברי תורה, פשוטו של הדברים האדם תופס שכשהוא נופל הוא נופל מהדעת, זה מגלה ימי הפורים שכשנופלים נופלים ללא ידע הוא לא נופל מחוץ לתורה הוא נופל בתוך התורה עצמה,

כשהדעה הזו ברורה לאדם שהסתכל באורייתא וברא עלמא בכל מציאות העלמא הוא גילוי של אורייתא, אי אפשר בעומק ליפול חוץ לאורייתא, מה שנראה לו לאדם שהוא יכול ליפול חוץ ממציאות של אורייתא זה דמיון בעלמא באופן של נקודת הקלקול של הבריאה,

אבל אמיתת הדבר צריכה סרתות כאמיתה של תורה, אמיתת הדבר הוא באופן כזה של הסתכל באורייתא וברא עלמא אז האורייתא ממלאה את כל מציאות העלמא,

והנפילות של האדם הם מהאורייתא לאורייתא בתוך האורייתא עצמו נעשה מציאות התנועה שלו

זה ימי הפורים, זה מקום הארון של לוחות ושברי לוחות מונחים בארון, אז פעם נמצאים בלוחות ופעם נמצאים בשברי לוחות, פעם נמצאים בשברי לוחות וחוזרים ללוחות חלילה, זה תנועה של אדם שחי בקודש הקודשים,

כשיוצאים מחוץ לקודשי הקודשים, כמובן שם כבר מתחיל סוגיות אחרים, שם יש מנורה שם יש שולחן שם יש מזבח פנימי, זה עדיין יותר גבוה, למטה מכך כבר יש מזבח חיצון שם כבר צריך כפרה שם יש קיר וקנו שם צריך רחיצה שם כבר העולם הוא עולם שונה לגמרי,

אבל יום הכיפורים כפורים כדברי רבותינו כידוע מאוד, וביום הכיפורים להיכן נכנסים ? לקודש הקודשים, אחת בשנה ייראה, אז גם בפורים כמו שאומרים רבותינו להיכן נכנסים ? לקודש הקודשים

מה כוונת הדבר נכנסים לקודש הקודשים ? פנים אחד של הסוגייה זה מעמקי הדברים שנתבאר השתא, בפורים נכנסים לקודש הקודשים שמבינים שכל תנועת הנפש היא בלוחות ושברי לוחות, משברי לוחות ללוחות שלימות וחוזר חלילה, זה כניסה של יום הכיפורים לפני ולפנים,

יום הכיפורים זה זמן של מחילה זה צד אחד של החיים , כולו לה' אבל פורים כדברי הגר"א הידועים זה הצד השני של יום הכיפורים וכולו לכם , וכולו לכם, הרי יש הרבה שברי לוחות וזה המעמקים של יום הפורים,

יום הפורים מגלה שאנחנו נמצאים כסדר בתוך קודשי הקודשים, מה שנראה כפשוטו שבשעה שאדם נפל אז הוא נזרק מקודש הקודשים לחוץ, פורים מגלה את המעמקים שהשברי לוחות נמצאים היכן? בתוך קודש הקודשים שם הם נמצאים!

אבל זה כמובן שם צריך להיות בכל יום _____ זה שבירה מלשון שב רע, כסדר ראית תלמיד חכם שחטא בלילה אל תהרהר אחריו ביום , כי הוא מיד יוצא מהשברי לוחות ללוחות, אבל עדיין הוא נמצא בתוך בית קודש הקודשים ,

התפיסה הזו כמובן הדעה הפנימית והאמיתית של נשמתם של ישראל, והיא היא מעמקי האור של ימי הפורים הבאים עלינו לטובה, שיעבור עלינו ויהי מה ויהי מה, אבל כל מה שעובר עלינו זה בתוך הארון, זה לא נמצא בחוץ זה בתוך קודשי הקודשים ,

כשהדעה הזו נתפסת אצל האדם ובוקעת מאירה לפי ערכו לפי מעללו, אז הוא חי תמיד בעולם של פנים בעולם של לפני ולפנים, ויעבור עליו ויהי מה כל מציאות השברים, הם לא יעקרו אותו, לא יעקרו אותו מהמעמקים הפנימיים של מציאות החיבור,

אבל הדעה שהאדם צריך להשריש אותה למעשה למעשה, שאם הוא קשר את נפשו בעולמה של תורה והוא עובר את מה שהוא עובר, השברים שלו הם בתוך התורה והם לא מחוץ לתורה ,

וכשהאדם משיב את זה אל לבבו באמת, שם באמת מקום השבר שלו, ושם הארון כל טוב, מחבר ומצרף אותו בחזרה ללוחות עצמם, ייתן הבורא יתברך שמו שנזכה שהשברי לוחות יתוקנו בשלמות השתא, אבל עד ואם ושמא שעדיין לא יתוקנו, אז לוחות ושברי לוחות מונחים בארון, מעמקי הנפילה נמצא בתוך הלפני ולפנים אז האדם זוכה, כמו שנאמר ביום הכיפורים, לפני ה' תטהרו , גם בפורים עומדים כסדר לפני ה' בין בתפיסת לוחות בין בתפיסת שברי לוחות, תמיד עומדים נוכח פתח המלך יתברך שמו.

יותר מ-5600 שיעורים במערכת

שיעורי מורנו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

שאלות בכל תחומי החיים בכלל והכרת הנפש בפרט
יתקבלו בברכה במערכת השו"ת ויועברו למורנו הרב שליט"א
הכתובת לשליחת שאלות: rav@bilvavi.net
או בפקס: 03-548-0529
[בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,
נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]
לברורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות לנייד 052.763.8588
או לדוא"ל: info@bilvavi.net

שיעורים שבועי

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571